

Håndbok mot høyrepolitikk 2007

Uppsett
Ingen kjenner byen bedre **tips**

oslopuls.no

ONSDAG 27. september 2006 Uke 39 Nr. 446 147. årgang

Øser ut penger

Borte er det gamle refrenget om «effektiviseringsgevinst». Nå snakker Oslos byråder om «økt handlingsrom» og «et raust budsjett». - Ja, dette er et valgkambudsjett. Men vi har lært av Regjeringen ikke å ta munnen så full at vi må kutte året etter, sier byrådsleder Erling Lae. FOTO: DAN PETER NEEGAARD

20kr

Utgitt av RVs bystyregruppe i Oslo oktober 2006.

www.pdf-arkivet.no (2020)

**POP MED
MAT I BOKS**
side 46

Kjøligere
og regnbyger
i dag og
i morgen

Aften

Ingen kjenner byen bedre

oslopuls.no

ONSDAG 27. september 2006 Uke 39 Nr. 446 147. årgang

tips & tester

Øser ut penger

Borte er det gamle refrenget om «effektiviseringsgevinst». Nå snakker Oslos byråd om «økt handlingsrom» og «et raust budsjett». - Ja, dette er et valgkampbudsjett. Men vi har lært av Regjeringen ikke å ta munnen så full at vi må kutte året etter, sier byrådsleder Erling Lae. FOTO: BAK PETER HESKAND

- Bedre tilbud til gamle, skoleelever og barnehagebarn
- For første gang på flere år får sulteførede bydeler mer å rutte med
- Fullfinansiering av nytt Holmenkoll-anlegg

side 2 (leder) og sidene 6-12

Faksimile: Aftenposten 27. september 2006

– Borte er det gamle refrenget om «effektiviseringsgevinst», jublet Aftenposten Aften på første side under smilebildet da byrådet la fram budsjettet. Men byrådets refreng er det samme som før, bare stavemåten er endra: «0,4 prosent effektiviseringsuttak av brutto driftsramme». Det gjentas 20 ganger i budsjettet, og betyr samlede kutt på om lag 118 millioner kroner. Vi spør oss hva som er Aftenposten Aften's motiv for å feilinformere sine lesere så grovt.

RVs bystyregruppe:
Håndbok mot
høyrepolitikk
2007

Et skrift mot liberalisme

Oslo skal være for alle!

De rikeste i Oslo lever i en ubegripelig overflod, mens andre jobber hardt og sliter for å få endene til å møtes.

27. september la byrådet la fram et budsjett for 2007. Da fortalte byrådsleder Erling Læe at han øser ut penger. Han sa det er slutt på å kutte i de tjenestene vi alle har bruk for.

Vi mener virkeligheten er annerledes. Derfor har vi laga dette heftet for at du og andre skal få opplysninger som kan brukes for å stanse den blå politikken.

Heftet er delt inn i kapitler som blant sier noe om:

- gratispassasjerene i det norske skatteparadiset
- hvordan det står til med statens, kommunens og bydelenes økonomi
- hva som skjer med sykehjemmene og barnevernet
- byrådets hastesalg av kommunale boliger
- hvordan det var mulig å stjele verdier to ganger Nokas-ranet fra skolebudsjettene

Helt til slutt finner du 18 forslag. Vi mener de kan være med å gjøre Oslo til en bedre by for alle, ikke bare for de rikeste.

Vi ønsker deg god lesning.

Stå på!

Bilder

Noen av bildene i dette heftet er dekket av copyrightbestemmelser som tillater fri bruk under visse forutsetninger.

Du kan lese mer om disse bestemmelsene her:

Morguefile:

<http://morguefile.com/archive/terms.php>

GFDL – The GNU Free Documentation License:

<http://en.wikipedia.org/wiki/>

Wikipedia:Text_of_the_GNU_Free_Documentation_License

Creative Commons, BY-SA:

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/2.0/>

Creative Commons, BY-NC:

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/2.0/>

Innholdsfortegnelse

Tema: Skatt	
For noen er Norge et skatteparadis	side 4
Gratispassasjerene i skatteparadisets hovedstad	side 7
Tema: Stat og kommune	
Den rike staten og de fattige kommunene	side 10
Tema: Oslos økonomi	
Oslo 2004-2007: Fire års nedtur med høyrepolitikk	side 14
Tema: Bydelene	
Budsjettdiktatur i bydelene	side 18
Bydelsblikk på budsjettet, av Gudmund Anders Dalsbø, RVs BU-gruppe på Grünerløkka	side 20
Bydelsutvalg – nærdemokrati eller gisler og syndebukker?	side 23
Tema: «Modernisering»	
Har du vært utsatt for «New Public Management?»	side 26
Tema: Skole	
Oslo-skolen blir Clemet-skole	side 29
Tema: Barnevern	
Ungene som trenger litt ekstra, er de store taperne	side 31
Tema: Sykehjem	
21 hjemmebesøk i løpet av én kveld	side 34
Tema: Boligpolitikk	
Stans kommunens boligsalg. Nå!	side 36
Tema: Korrupsjon	
To ganger Nokas-ranet uten at byrådet leet på øyelokka	side 38
Det trengs tiltak mot korrupsjonen – ikke bare snakk	side 41
Tema: Utledning	
18 mottrekk til høyrepolitikk	side 43
Tema: Nyttig å vite	
La de folkevalgte få vite hva du mener!	side 45
Kontakt RVs bystyregruppe	side 48

For noen er Norge et skatteparadis

For de aller rikeste er Norge et skatteparadis. For dem er betaling av inntektsskatt en frivillig sak. I to år har stortingspolitikkerne vært enige om at det skal være slik. Men de snakker ikke om dette når de er på TV og maner alle andre til moderasjon.

En bedrift, en familie eller en kommune kan over lengre tid ikke ha større utgifter enn inntekter. Derfor er inntektssida så viktig i kommunebudsjettet. Er inntektene for lave, må vi se etter om de kan økes uten at det skaper urettferdighet eller nye sosiale problemer. Vi skal komme tilbake til hvordan slik inntektsøkning er mulig i Oslo – viss den politiske viljen er der.

Det ukjente skattelettebidraget

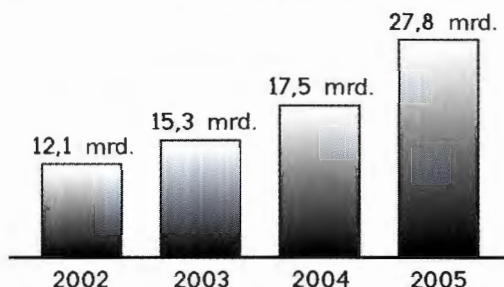
De som eier svært mange aksjer, har toppet skatteliste helt siden Arbeiderpartiets skattereform i 1992. Stein Erik Hagen som i dag blant annet eier Jernia AS og Slemdal Senter AS, Kjell Inge Røkke som blant annet eier Aker, og mange andre har år om annet fått medieomtale som Oslos største skattytere.

Men hvert eneste år har skatteliste vist falske tall. Personene som mottok aksjeutbytte, hadde nemlig fram til og med 2005, en lovfestet rett til å få et **skattelettebidrag** fra stat og kommune. Dette bidraget var hvert år alltid like stort som den skatten de skulle betale av mottatt aksjeutbytte*.

Samtidig som kommunestyret landet rundt har brukt pengemangel som begrunnelse for å kutte blant annet i hjemmetjenester og TT-transport for bevegelsehemmede, har utbetaling av skattelettebidrag til aksjeeierne vokst kraftig de siste åra. I 2005 ble 27,8 milliarder kroner utbetalt i skattelettebidrag fra staten og kommunene:

Fikk 27,8 mrd. i skattelettebidrag i 2005

Utbetalt skattelettebidrag til personer som mottok aksjeutbytte 2002-2005:

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

*) I Skattelovens § 10-12 hadde fram til utgangen av 2005 overskriften «Fradrag i utlignet skatt for godtgjørelse». Loven sa videre: «Med godtgjørelse menes mottatt utbytte multiplisert med aksjonærens skattesats for alminnelig inntekt».

Til forskjell fra andre som vil ha støtte fra det offentlige, behøvde ikke aksjeeierne å skrive søknad. Stat og kommune delte ut bidragene automatisk. Dermed slapp aksjeeierne å betale inn noe som helst skatt av utbyttet som offisielt var skattepliktig. Samtidig har finansministre fra H, Ap, Sp og SV pålagt likningskontorene å se bort fra bidragene når de lager skattelister. Skattelister og medieomtalen har derfor gitt inntrykk av at aksjeeierne virkelig har betalt 28 prosent skatt på aksjeutbytte. Like før han for snart to år siden gikk av med pensjon, tok likningssjef Svein Røynesdal i Bergen bladet fra munnen og sa hva han mente var årsaken til at skattelister alltid viste falske tall:

Arbeiderpartiet gjorde dette for å sminke de nye skattereglene. Dermed ble de mer spiselige for venstresiden i eget parti.

Kilde: Bergens Tidende.

De aller rikeste i Oslo betaler formuesskatt av mindre enn en tiendedel av formuen. For de av Oslos innbyggere som ifølge Kapital har en formue på mer enn 10 milliarder er tallene slik:

	Ligningsformue	Kapitals formuesanslag
Kjell Inge Røkke	1.192.830.368	17.000.000.000
Stein Erik Hagen	436.301.328	15.600.000.000
Johan Johanson	907.513.220	12.000.000.000
Johan Henrik Andersen jr.	3.246.531.314	11.500.000.000
Arne Wilhelmsen	602.044.029	10.000.000.000
Sum	6.385.220.826	66.100.000.000

Kilde: Skattelister for 2005 og Finansavisen 9. oktober 2006.

Bred enighet i Stortinget om frivillig skatt

I 2004 lanserte finansminister Per Kristian Foss (H) – etter romslig forhåndsvarsel – nye regler om aksjebeskatning. Nå skulle det tilsynelatende bli skatt på aksjeutbytte. Skattelettebidraget skulle fjernes med virkning fra 2006. Men nyordninga var skreddersydd for at de aller rikeste skulle beholde den muligheten til skattefrihet for aksjeutbytte som Arbeiderpartiet innførte i 1992. Til manges skuffelse stemte både Ap, SV og Sp for forslaget fra Bondevik-regjeringa da skatteloven ble endret 26. november 2004. Siden har skattefritak for de aller rikeste vært hevet over den partipolitiske krangelen i Stortinget. Den nye loven gir de rikeste flere utveier til skattefritak, men det er såpass innfløkt at det er stort sett bare de som holder seg med skatterådgivere, som får det til.

Flere veier til skattefritak for de rikeste

John Fredriksens formue, som ifølge Kapitals liste over Norges rikeste er på 42,4 mrd., tilsvarer livslønna for 4.800 hjelpepleiere i full stilling. Etter at Fredriksen ble kypriotisk statsborger, kan ungene hans nå overta alt dette uten arveavgift. Men i løpet av yrkeslivet vil de 4.800 hjelpepleierne betale 13 mrd. i skatt.

Småsparere Ås

Med virkning fra og med 2006 sier loven at aksjeutbytte utover en viss grense er skattepliktig, unntatt når aksjene eies av et aksjeselskap. Det betyr at dersom småsparere Peder Ås personlig har plassert pengene sine i aksjer, må han betale skatt av det utbyttet som er over den skattefrie grensa. Men hele utbyttet blir skattefritt dersom han oppretter «Peder Ås AS» og flytter

aksjene dit. Omtenksomme aksjeeiere opprettet derfor flere tusen nye AS-er på slutten av 2005.

Stortingspolitikkerne ble grundig advart, blant annet fra skatterevisorer, før de vedtok dette. Professor Terje Hansen ved Handelshøyskolen i Bergen påpekte i 2004 at:

Alle med formuer over hundre millioner har tilpasset seg det varselete skattesystemet, og jeg har vanskelig for å tro at noen av disse vil komme til å betale noe særlig utbytteskatt.*

Når han nå i 2006 har sett hvordan tilpasningen har skjedd i praksis, antar han at utbytteskatten ikke vil komme til å gi vesentlige inntekter til statskassa før i 2026.**

De aller rikeste vil nok alltid prøve å unngå skattebetaling. Men så skreddersydd som lovgivinga er i dag, har skatterådgiverne deres en svært enkel jobb.

Faksimile fra Finansavisen 9. oktober 2006

*) Intervju i Bergens Tidende 24. desember 2004.

**) Intervju i nettavisen Næringsliv 24 i oktober 2006.

Gratispassasjerene i skatteparadisets hovedstad

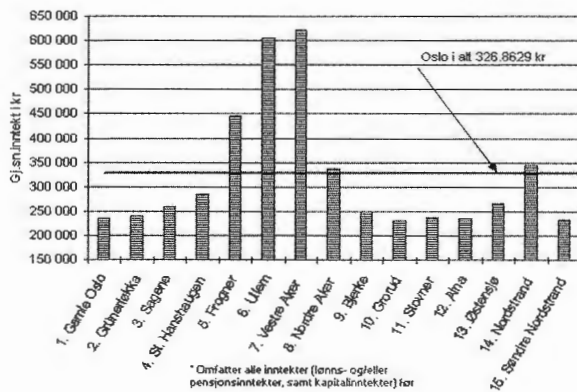
Skatteparadisets hovedstad har siden siste kommunevalg hatt et byråd utgått av Høyre og Fremskrittspartiet. På den skuta som byrådsleder Erling Læe styrer, er det noen gratispassasjerer som altfor sjelden trekkes fram i lyset.

Inntektsforskjellene er større i Oslo enn i noen annen kommune. Gjennomsnittsinntekta for skattytere over 14 år i bydel Vestre Aker var 620.000 kroner i 2004.

I ti av bydelene lenger øst i byen var gjennomsnittsinntekta langt under halvparten. Lavest lå Søndre Nordstrand, Grorud og Gamle Oslo med gjennomsnittsinntekt på rundt 230 000 kroner.

Inntektsforskjellene er større i Oslo enn i noen annen kommune

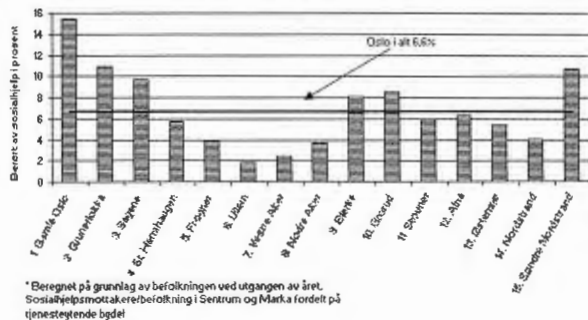
Gjennomsnittlig inntekt i 2004 for skattytere over 14 år, fordelt på bydeler i Oslo.

Kilde: Statistisk Årbok for Oslo.

Om vi sammenligner med figuren som viser hvordan sosialhjelpsutbetalingene er fordelt mellom Oslos bydeler, får vi et bilde på den klassedelte byen:

Sosialhjelpsutbetalingene i 2004 i antall kroner per innbygger fordelt på bydeler.

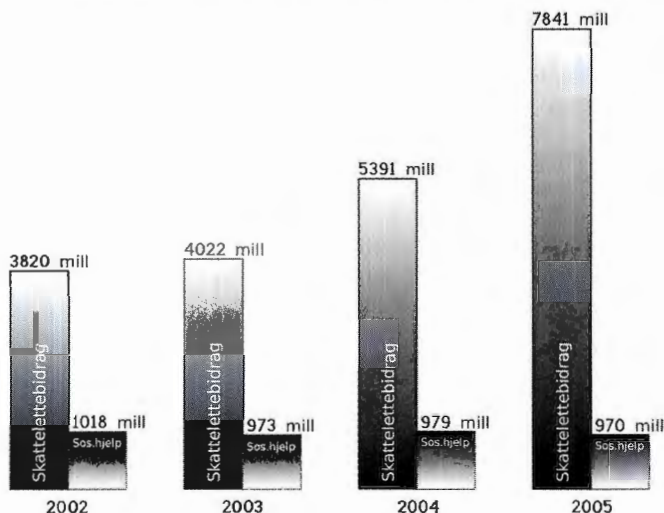

Kilde: Statistisk Årbok for Oslo.

Det bor både minstepensjonister, arbeidsløse og lavtlønte arbeidere i bydel Vestre Aker også. Når den gjennomsnittlige bruttoinntekta var så høy som 620.000 i 2004, skyldes det at så mange av dem som tjener titalls og hundretalls millioner bor der.

På tre år ble skattelettebidragene i Oslo mer enn fordobla, fra 3,8 milliarder i 2002 til over 7,8 milliarder i 2005. Mer enn tre fjerdedeler ble gitt til personer som hver mottok mer enn 1 million kroner i aksjeutbytte. Utbetalingen av sosialhjelp gikk i samme periode svakt nedover. I 2005 ble det gitt åtte ganger mer i skattelettebidrag enn i sosialhjelp.

Utbetalt skattelettebidrag til aksjeeiere og utbetalt sosialhjelp i Oslo 2002-2005.

Kilde: Statistisk årbok for Oslo og byrådets årsberetning 2005.

Oslos rikeste ville ikke lidd nød om de ikke fikk skattelettebidrag

Oslos rike aksjeeiere ville ikke lidd noen nød om de *ikke* hadde fått skattelettebidrag. Da hadde de måttet betale 28 prosent skatt av aksjeutbytterne. Det er mindre enn det en bussjåfør eller hjelpepleier betaler i skatt. Og skatteinntektene i Oslo ville økt med over fem milliarder i 2004 og med nesten åtte milliarder i 2005.

Hadde skatten blitt innkrevd, ville den blitt delt mellom stat og kommune. Det meste hadde havnet i bykassa. De rikeste ville fortsatt ha vært ufattelig rike, men kommunen hadde ikke manglet penger verken til vedlikehold av T-banen og skolene eller til å betale ei anstendig lønn til personalet på sykehjem og i hjemmetjeneste. Statsinntektene ville også økt.

Røkke er bare en av mange

Mange av Oslos aller rikeste familier har de siste to årene kombinert flere av de lovlige veiene til skattefrihet som Stortinget vedtok i november 2004. Skipsreder Olav Nils Sunde og hans to barn som blant annet eier Color Line, puttet 303 skattefrie utbyttmillioner i egne lommer i 2005. I tillegg kan de i årene framover ta ut inntil 1,8 milliarder kroner skattefritt. Hovedmetoden deres var at de på papiret tok ut aksjeutbytte og så innbetalte det meste som egenkapital. Da kan pengene tas ut igjen skattefritt når det passer.*

*) Opplysningene er fra protokollene fra en rekke ekstraordinære generalforsamlinger i Olav Nils Sundes aksjeselskaper høsten 2005. Er bredere omtalt på sidene 132-144 i boka URENT FARVANN! av Erling Folkvord, utgitt i 2006 av tidsskriftet Rødt!

Nettavisen Næringsliv24 meldte 3. oktober at mange av Oslos aller rikeste følger omtrent samme oppskrift som Røkke og Sunde:

- Gjennom utbytter og kapitalnedsettelse hentet Stein Erik Hagen og hans barn ut 3,2 milliarder kroner i årene 2004 og 2005.
- Johan H. Andresen jr. tok ut drøyt to milliarder kroner i utbytte, da det fortsatt ikke var utbytteskatt.
- Felles for disse to er at beløpene er skutt inn i virksomheten igjen, men på en slik måte at de likevel kan hente ut store beløp skattefritt i årene som kommer.
- Milliardærene Petter C.G. Sundt, Hans Rasmus Astrup og Jens Ulltveit-Moe hentet ut i underkant av en milliard kroner hver i skattefrie utbytter.

Stortinget vedtok i november 2004 å gi tilbakevirkende kraft til loven om skattefriet for gevinst fra aksjer som er eid av et AS. Dette vedtaket – som Ap, SV og Sp stemte for – ga Hagen-familien en ekstra skattelette på omtrent 1.750 millioner i 2004.

Er det noen rimelighet i at skolevedlikehold utsettes, at barnehageprisen økes og at den kommunale tjenesteytinga Oslo-folk trenger, skal reduseres med såkalte «effektiviseringsuttak» i 2007, når de aller rikeste gratispassasjerene i byen ikke en gang er nødt til å betale skatt av inntektene sine?

Kjell Inge Røkke: Skattefrie penger til familien

Tirsdag 26. september avholdt Kjell Inge Røkke ekstraordinær generalforsamling i The Resource Group, TRG AS. Røkke er eneste aksjonær. Selskapet har to ansatte og var i begynnelsen av oktober 2006 registrert i Brønnøysund med 199 datter- og datterdatterselskaper. Gjennom dette selskapsnettverket kan Røkke dermed tilegne seg verdier som er skapt av titusentalls arbeidere i en rekke land. Nettavisen Næringsliv24 forteller at generalforsamlingen (det vil si Kjell Inge Røkke) besluttet at "kr 1.500.000.000 utdeles til selskapets aksjonær", altså til Kjell Inge Røkke. Formelt er ikke dette utbytte, for det er jo nå skattepliktig. Ved en rekke regnskapsgrep har Røkkes skatterådgivere sørget for at milliarduttaket på lovlig vis kan kalles tilbakebetaling av egenkapital. Røkke betalte ut halvannen milliard skattefritt til seg selv. Samme dag som Stoltenbergs regjering la fram statsbudsjettet for 2007, stilte VG spørsmål om hva han skal bruke pengene

Om Røkke hadde betalt 28 prosent skatt, ville det nettopp bli til. Røkkes svar var kort og enkelt: "De er til familien." gitt 420 millioner mer i felleskassa. Det er like mye som ett års netto driftsutgifter i Bjerke bydel. Hadde han betalt skatt etter samme regler som lønnsarbeidere, ville over 700 millioner kunne blitt brukt til felles beste. Og Røkke hadde fortsatt hatt nesten 800 millioner igjen til familien.

Faksimile fra VGs 6. oktober

Er det rimelig at skolevedlikeholdet utsettes?

Den rike staten og de fattige kommunene

Aviser og TV forteller stadig om statlig rikdom og kommunal fattigdom. Hvordan kan dette henge sammen? Regjeringa lovte jo i Soria Moria-erklæringen at 2006 skulle være det første året i «en forpliktende flerårig opptrappingsplan for å rette opp den økonomiske ubalansen i kommunesektoren».

Stat, kommune og bydel er tre deler av et sammenhengende maktapparat. Det er mest makt øverst. Stortinget vedtar lover og budsjetttrammer. Kommunen er statens lokalavdeling. Politikerne og byråkratene som hvert år fordeler de verdiene som skapes gjennom menneskers arbeid, er delt inn i tre nivåer:

1 Storting og regjering

Finansminister Kristin Halvorsen (SV) og regjeringa bestemmer skatten og statens økonomiske politikk med støtte i et flertall i Stortinget. Tidligere var det mindretallsregjeringer. Da hadde Stortinget litt mer makt til å gjøre endringer.

2 Bystyre og byråd i Oslo

Oslo styres nå av et mindretallsbyråd (H+FrP) som har flertall i bystyret når de får støtte fra KrF og Venstre. Men alle partiene utenom RV mener det er en plikt for gode bystyrepolitikere å passe på at kommunen ikke bruker mer penger enn finansminister og regjering til enhver tid tillater. Dette er uavhengig av hvilke partier finansministeren og regjeringa tilhører.

3 Bydelsutvalg og bydelsadministrasjon

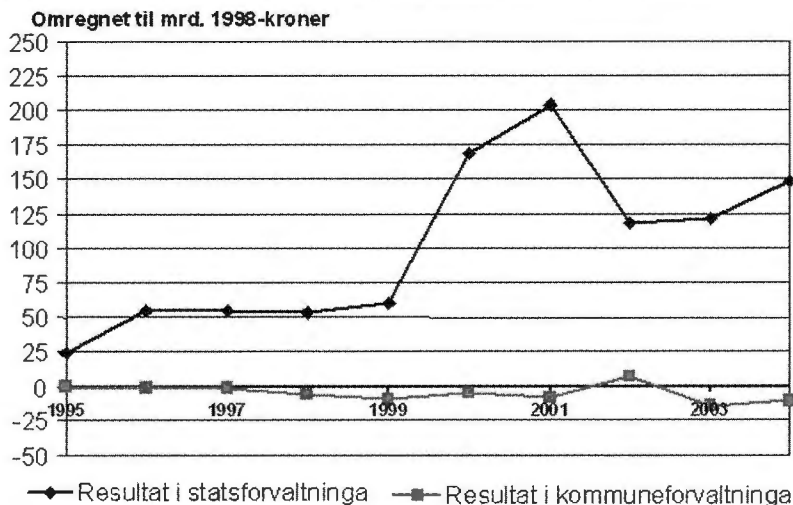
Antallet bydeler i Oslo ble i 1988 redusert til 25. Fra 2004 er det bare 15 bydeler. Litt under halvparten av kommunens penger blir brukt av bydelene. Hver av de femten bydelene har en bydelsdirektør og et bydelsutvalg med 15 politikere. Bydelsdirektøren er ikke underordna bydelsutvalget, men står tvert i mot under instruksjon av mindretallsbyrådet. I dag betyr det at Sylvi Listhaug (FrP), som er byråd for velferd og sosiale tjenester, kan beordre en bydelsdirektør til å gjennomføre tiltak som bydelsutvalget er uenig i. Årlig budsjetttramme for hver bydel vedtas av bystyret. Bydelsutvalgenes brede flertall har hittil – med noen få unntak – godtatt dramatiske kutt i bydelenes virksomhet for å komme ned til den budsjetttramma som det regjeringslojale bystyret vedtar.

Bydelsdirektøren er ikke underordna bydelsutvalget

Det siste tiåret har statens årlige overskudd vokst til en størrelse der tallene er ubegripelige. Kommunene sett under ett har underskudd og har stadig måttet vedta nye kutt for å prøve å få utgiftene ned til det nivået som

finansministrene tillater. I Oslo har dette blant annet ført til privatiseringsvedtak og store kutt i bydelene og i flere av etatene. Bemanning på sykehjem, sosialkontorer og i hjemmetjenestene er blant det som kuttes.

Forholdet mellom stats overskudd og kommunenes underskudd 1995-2004:

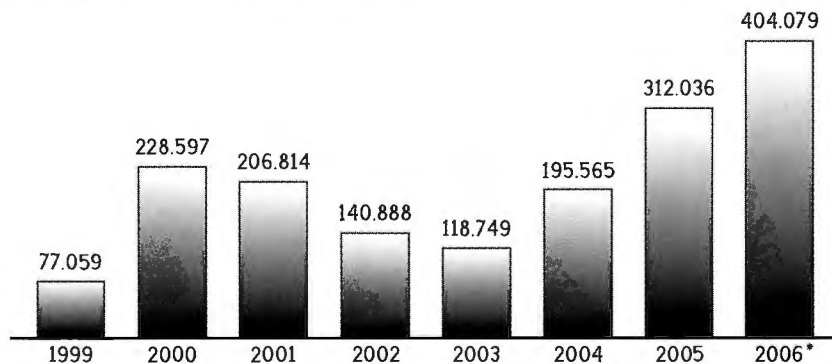

Kilde: Statistisk Sentralbyrå

Kommunene sett under ett går med underskudd

Viss vi trekker kommunenes underskudd fra stats overskudd hvert år, får vi det som kalles den offentlige forvaltningens overskudd. Finansdepartementet og Statistisk sentralbyrå utarbeider oversikter som viser at dette overskuddet har vært og er formidabelt.

Offentlig forvaltnings årlige overskudd:

Kilder: Revidert nasjonalbudsjett 2006 og Nasjonalbudsjettet 2007. Finansdepartementet bruker begrepet «netto finansinvestering» og opplyser at dette «tilsvare overskuddsbegrepet som benyttes i Maastricht-kriteriene for offentlige finanser.» s. 37 i Revidert Nasjonalbudsjett 2006.

Fjorårets overskudd i offentlig forvaltning var altså 312.036 millioner, eller 312 milliarder. I år forventer finansministeren at det blir enda høyere, hele 404 milliarder – mer enn 1,1 milliard kroner hver dag.

Norske politikere har derfor en helt annen mulighet til å løse viktige samfunnsoppgaver enn politikerkollegene i de 15 EU-landene. Der har offentlig forvaltning store, årlige underskudd, slik denne figuren viser:

Offentlig forvaltnings årlige overskudd i Norge og i EU, regna i prosent av brutto nasjonalprodukt (BNP).

År	Norge	EU-landene
1999	6,2 %	-1,3 %
2000	15,6 %	0,0 %
2001	13,6 %	-1,9 %
2002	9,3 %	-2,5 %
2003	7,5 %	-3,0 %
2004	11,4 %	-2,7 %
2005	15,9 %	-2,9 %
2006	18,4 %	-2,7 %

Kilder: Revidert nasjonalbudsjett 2006 og Nasjonalbudsjettet 2007. Finansdepartementet bruker begrepet «netto finansinvestering» og opplyser at dette «tilsvare overskuddsbegrepet som benyttes i Maastricht-kriteriene for offentlige finanser.» s. 37 i Revidert Nasjonalbudsjett 2006. Tallene for 2006 er Finansdepartementets anslag.)

Offentlig forvaltning i Norge har disse enorme overskuddene, selv om de aller rikeste nesten ikke betaler skatt, slik vi påviste i forrige kapittel. Det skapes altså så store verdier i Norge at både kommunal og privat fattigdom hadde vært unødvendig, viss det viktigste for staten var å ta hensyn til folks behov.

Dette ser vi enda tydeligere om vi sammenligner statens årlige overskudd med kommunenes underskudd i de siste ti årene:

Hva har skjedd med kommunenes økonomi i 2006?

Når en sammenligner kommunenes inntekter i ett år, med foregående år, må en ta hensyn til at kommunene stadig får nye oppgaver og at folketallet og alderssammensetninga endrer seg. At for eksempel Oslos budsjett for 2007 har en høyere sluttsum enn 2006, sier ingenting om hvorvidt kommunen blir bedre eller dårligere i stand til å levere de tjenestene befolkninga har rett til og bruk for.

Derneft må en huske på at økte inntekter for en kommune ikke nødvendigvis betyr mer virksomhet eller mer tjenesteyting for befolkninga. I dag skyldes dette særlig at kommunene sliter med stor gjeld etter mange underskuddsår. Når kommunestyret bruker økt inntekt til å betale gjeld, blir det ingen bedring i tjenesteytinga.

I år har kommunenes inntekter økt, først og fremst fordi skatteinntektene er blitt høyere enn regjeringa forventet. Men pengene er stort sett ikke brukt til å sette i gang nye kommunale tiltak eller gjenopprette det som var nedlagt. Kommunenes Sentralforbund har beregna at antallet utførte timeverk i kommunene trolig øker med bare 0,2 prosent i 2006.

Regjeringas

Foto: hyperlux, Morguefile-lisens.

Antall utførte timeverk nesten på stedet hvil i 2006

påstått kraftige satsing på å sysselsette flere hoder og hender i kommunene er ikke sann. Antallet utførte timeverk står faktisk nesten på stedet hvil.

Hva betyr statsbudsjettet for kommunene i 2007?

Regjeringspartiene lovte da de var på Soria Moria at 2007 skulle bli det andre året i en «forpliktende flerårig opptrappingsplan» for kommuneøkonomien. Slik blir det dessverre ikke.

Staten bevilger noen øremerka midler til kommunene neste år, blant annet midler til barnehageutbygging. Antall barnehager vil øke kraftig, selv om langt fra alle ungene får barnehageplass. Dessverre følger det ikke med penger og andre tiltak som trengs for å få tilstrekkelig bemanning i barnehagene og for å få driftsbudsjettene opp på et forsvarlig nivå. Noen flere øremerka tilskudd øker også, blant annet gir staten øremerka penger til å fortsette den påbegynte opptrappingsplanen for psykiatrien.

KS har beregnet at kommunenes samlede inntekter får en reell økning på 0,9 prosent fra 2006 til 2007. Da tar de utgangspunkt i de virkelige inntektene kommunene har i 2006 og regner med at lønns- og prisveksten for kommunene blir 3,5 prosent neste år. Det betyr et drastisk fall fra 4 prosent økning i år og ned til bare 0,9 prosent neste år. Hele veksten skyldes de øremerka tilskuddene.

Skatter og rammetilskudd fra staten utgjør omtrent 70 prosent av kommunenes inntekter. Dette kalles «frie inntekter» fordi kommunestyrene står nokså fritt til å bestemme hva pengene skal brukes til. Beregningene fra KS viser at regjeringas opplegg betyr en reell reduksjon i de frie inntektene med 0,4 prosent i 2007. Og her er finansminister Kristin Halvorsen enig. Da hun la fram statsbudsjettet, sa hun at:

Regnet i forhold til anslag på regnskap for 2006 anslås en reell reduksjon i kommunesektorens frie inntekter på 0,7 milliarder kroner eller 0,4 prosent.*

Dette er svært alvorlig. Kommunestyrene får mindre å rutte med i 2007, etter at 2006 er blitt et år da antallet kommunale timeverk nesten ikke er økt. Fordi befolkningas alderssammensetning endres, har KS beregnet at kommunene trenger om lag 1,9 milliarder mer i 2007 om de skal opprettholde uendret tjenestenivå i 2007. Regjeringas svar er altså at kommunene i stedet får mindre inntekter enn i år.

Tar fra minoritetselevene også

Regjeringa reduserer det øremerka tilskuddet til undervisning av minoritetsspråklige elever med 350 millioner. Skal kommunene opprettholde undervisninga, må de altså ta penger fra de frie inntektene. For Oslos del utgjør dette kuttet 70 millioner.

Regjeringa regner selv med at staten i 2007 skal få et overskudd på 399.436 millioner, mens kommunene sett under ett skal ende opp med underskudd på 1.331 millioner.

Bak de vakre ordene fra finansminister Halvorsen og kommunalminister Haga er det en annen virkelighet: Bortsett fra øremerka statspenger til barnehagebygginga og psykiatrien, må kommunene i 2007 klare å løse større oppgaver med lavere inntekter enn kommunene hadde i 2006. Regjeringspartienes løfte om «en forpliktende flerårig opptrappingsplan» for kommuneøkonomien forblir i Soria Moria.

**Kommune-
styrene får
mindre å rutte
med i 2007**

*) Fra finansdepartementets hjemmeside da statsbudsjettet ble lagt fram.

Oslo 2004-2007: Fire års nedtur med høyrepolitikk

Byrådet «øser ut penger», skrev Aften da byrådet la fram sitt 2007-budsjett. To uker seinere skrev samme avis på lederplass at byrådets budsjettforslag er «kjemisk fritt for smertefulle kutforslag». Hadde Aftenposten hatt rett, ville framtida sett lysere ut for mange. Virkeligheta er dessverre at kommunens virksomhet har blitt kraftig redusert i løpet de tre årene med H/Frp-byråd. Får byrådet viljen sin skal nedturen fortsette i 2007.

Byrådet styrer Oslo kommune som om den var et konsern. De ønsker at alle kommunens etater og bydeler skal drives på samme måte som private bedrifter. Alt skal styres ut fra bedriftsøkonomiske hensyn. Finansbyråd André Støylen fastslo i juni at:

Beregnet resultatgrad for «konsernet» Oslo kommune ekskludert Oslo Havn KF og selvfinansierende miljøetater ligger an til å bli 3,6 prosent [i 2006].*

Folks behov har ingen plass i byrådets planlegging

Resultatgrad betyr det samme som driftsoverskudd. Driftsoverskuddet er viktigst for byrådet. Folks behov har ingen plass i planlegginga deres.

I en ny rapport til bystyret 19. oktober, varsler byrådet at Oslos driftsoverskudd – eller resultatgrad – i 2006 ligger an til å bli så høy som 4,9 prosent, eller hele «378 mill. kroner bedre enn budsjettert.» De to hovedårsakene er beinhard sparing og økte skatteinntekter. Utdanningsetaten er aller «flinkest», og bruker 112 millioner mindre enn bystyret har bevilget til undervisning! En av sparingas omkostninger er økt sykefravær, men byrådet sier: «det er vanskelig å vite hva som er årsaken til økningen.» På toppen av dette sier byrådet at skatteinntektene i 2006 kan bli ytterligere forhøyet og at «nettoeffekten kan være i størrelsesorden vel 500 millioner kroner.»

Overskuddet – og resultatgraden for «konsernet» – øker hver gang en bydel bestemmer at en som trenger heimhjelp skal få færre timer enn tidligere. Vikarstopp, innkjøpsstopp og tilnærma overtidsforbud i barnehagene, slik bydelsdirektøren innførte i Østensjø bydel i september, bidrar også til at overskuddet vokser i «konsern Oslo». Byrådets forslag om å legge ned omsorgsstasjonen Robust vil også øke overskuddet viss det blir gjennomført.

RV har et annet utgangspunkt. Vi mener at enhver beslutning om hva slags kommunal tjenesteyting vi skal ha i Oslo, skal ta utgangspunkt i hva befolkninga har behov for. Så må dette vurderes opp mot de ressursene stat og kommune har til rådighet. RV mener det eneste riktige er å se statens og kommunens økonomi i sammenheng.

*) Pressemelding fra byrådet 6. juni 2006 da regnskapstall for årets første fire måneder ble lagt fram.

Oslo rådhus.

Foto: Mr. Dan Black GFDL-lisens

For å finne ut om kommunens virksomhet øker eller minker fra år til år, må vi se på brutto driftsutgifter. Dette er summen av alt som i løpet av året blir betalt over kommunens budsjetter. Viss den summen vokser, betyr det også at virksomheten vokser, viss ikke deler av økningen forsvinner i unødvendig byråkrati eller korrupsjon slik det nå er avslørt i Undervisningsbygg. Skal vi sammenligne flere år, må vi også ta hensyn til hvor mye priser og lønninger har økt.

For å få til ei korrekt sammenligning av driftsutgiftene har vi regna om regnskapstallene for de to siste årene og budsjettforslaget for neste år til 2006-kroner. Da kan vi slå fast at:

- Budsjettet for 2006 ligger omlag en halv milliard under regnskapstallene for de to foregående årene. Da vi har tatt hensyn til de siste økningene byrådet har foreslått på 2006-budsjettet, men som enda ikke er vedtatt.
- Byrådets budsjettforslag for 2007 er ytterligere 728 millioner lavere enn dette.

Budsjett og regnskap kan ikke sammenlignes direkte. Ikke minst på grunn av befolkningens motstand mot kutt, blir budsjettet økt i løpet av året, slik som vi nå ser for 2006. Neste års budsjett vil også nokså sikkert bli økt en del. Men når disse forbeholdene er nevnt, er tendensen for årene 2004-2006 entydig: H/FrP-byrådet har holdt fast på en beinhard kurs for å redusere kommunens ressursbruk. De vil fortsette slik også i 2007. For dem er det viktigst å få større driftsoverskudd.

Byrådets budsjettforslag for 2007 er hele 1.212 millioner kroner lavere enn regnskapstallene fra 2004 som var første året med H/FrP-byråd. Det er en reduksjon på nesten fire prosent i løpet av bystyreperioden.

Byrådet foreslår at bydelenes utgifter i 2007 skal ligge 266 millioner

under budsjettet for 2006. Dette kuttet er svært ulikt fordelt blant annet fordi byrådet samtidig endrer på reglene for fordelinga mellom bydelene.

Oslo kommunes og bydelenes driftsutgifter i årene 2004-2007.

(1 millioner kroner i løpende priser og omregna til 2006-kroner.)

	2004	2005	2006 (budsjett)	2007 (byrådets forslag)	Reduksjon fra 2004 til 2007
Oslos brutto driftsutgifter	29.391	30.333	30.636	30.955	
Omregna til 2006-priser	31.120	31.182	30.636	29.908	1.212
Bydelenes brutto driftsutgifter	14.007	14.880	14.830	15.074	
Omregna til 2006-priser	14.831	15.297	14.830	14.564	267

2004 og 2005 er regnskapstall. 2006 er vedtatt budsjett inkludert de siste påplussingene byrådet foreslo 27. september. 2007 er byrådets budsjettforslag. Alle tall er brutto driftsutgift i antall mill. kr. Omregninga til 2006-priser er gjort ved å bruke den prisindeksen for kommunale utgifter som brukes av Teknisk beregningsutvalg for kommunesektoren.

**Byrådet fore-
slår: 1 212
mill. kr min-
dre i 2007 enn
i 2004**

Noen viktige forbehold

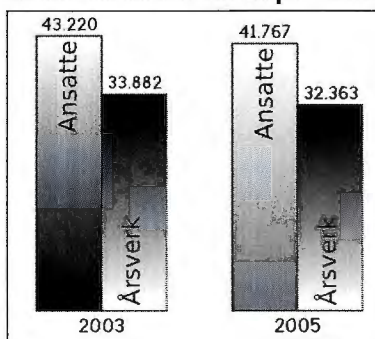
Det er vanskelig å gi en helt presis beskrivelse av hvor mye kommunens samlede virksomhet endrer seg fra år til år. Endringer i beregning og bokføring, og flytting av oppgaver fra stat til kommune eller motsatt, gjør det vanskelig å sammenligne direkte. Men med noen forbehold går det an å sette opp denne tabellen over brutto driftsutgifter for bykassa og for bydelene samlet fra regnskap 2004 og fram til budsjettforslaget 2007.

Du kan lese mer om bakgrunnen for tallene på: <http://oslo.rv.no/>

Færre kommunalt ansatte og sosial dumping

Innføring av bestiller/utfører-modellen har ført til mye dobbeltarbeid og at mange kommunalt ansatte nå må håndtere kommunens egne regninger til seg selv og drive med annen unødvendig papirflytting. Samtidig har byrådet klart å redusere tallet på kommunalt ansatte:

Kommunalt ansatte fordelt på årsverk 2003 og 2004

Kilde: Statistisk årbok for Oslo 2005.

Omregna til hele stillinger betyr dette at det var 1.519 færre arbeidsplasser i Oslo kommune i 2005 enn i 2003. Nedgangen fortsetter i 2006. Finansbyråd Støylen opplyser at kommunen hadde om lag 41.500 ansatte per 1. juni 2006. Det er omlag 260 færre enn gjennomsnittstallet for 2005.

I juni 2006 hadde bare 29.500 av kommunens lønnstakere fast ansettelse, og av disse var det bare 18.700 som hadde heltidsjobb. Kommunen har dessuten de siste åra ansatt stadig flere i stillinger med under 14 timer i uka, slik at de ikke har rettigheter i den kommunale pensjonsordninga. Det er

mer enn 1.500 som slik har blitt utsatt for Oslo kommunes variant av sosial dumping.* De er kommunens billigste arbeidskraft og har mange av de mest slitsomme jobbene.

Vinnerne og taperne i kommunens lønssystem

I den andre enden av lønnsstigen finner vi direktørene og heltidspolitikerne. Byrådet har bestemt at direktørens lønninger og fallskjermavtaler skal hemmeligholdes, så vi veit ikke hvor mye de får i lønn. Men heltidspolitikerne har også sørget godt for seg selv. De har vedtatt at lønningene deres skal øke automatisk i takt med lønningene til regjeringsmedlemmer og stortingsrepresentanter.

- Ordfører Per Ditlev Simonsen og byrådsleder Erling Lae har samme lønn som regjeringsmedlemmer, det vil si 873 000 kr.
- Byrådsmedlemmene har 90 av prosent av dette, det vil si 785 700 kr.
- De som er ledere og nestledere i bystyrekomiteene har 95 prosent av stortingslønn, det vil si omlag 560 000 kroner.
- En vanlig ansatt må arbeide 30 år i Oslo kommune for å få rett til full pensjon. Bystyret har vedtatt at heltidspolitikerne får full pensjon etter bare 16 års tjenestetid.

Mer underbetalt deltid for stadig flere kvinner og unge arbeidstakere, uten opptjening av pensjonsrettigheter, det er en av følgene av at bydeler og etater presses til å holde virksomheter i gang innenfor helt utilstrekkelige budsjetterammer.

Mer underbetalt deltid for kvinner og ungdom

*) Hvor mange som til sammen arbeider i Oslo kommune uten å tjene opp pensjonsrettigheter er uklart. Finansbyråd Støylen oppgir at 1 740 av de fast ansatte hadde mindre enn 40 prosent stilling per 1. juni 2006. Han har ikke opplyst hvor mange av de ca 12.000 uten fast ansettelse som har like lavt timetall. Notat til Helse- og sosialkomiteen 5. oktober 2006.

Budsjettdiktatur i bydelene

Folketallet i en Oslo-bydel er som i en middels stor by. Ullern, den minste bydelen, har vel 27.000 innbyggere og er på størrelse med Gjøvik eller Hamar. Seks av bydelene – Frogner, Vestre Aker, Nordre Aker, Alna, Østensjø og Nordstrand – har over 40.000 innbyggere og er større enn Arendal.

Politikere skyver ansvaret nedover

Nær halvparten av de pengene Oslo kommune skal bruke i 2007, står oppført i et bydelsbudsjett. Men bydelsutvalget har ikke myndighet til å avgjøre hva innbyggerne i bydelen trenger av blant annet barnehager, hjemmetjenester, SFO og helsestasjoner. Blant politikere er det blitt vanlig å skyve ansvaret nedover, men det er budsjettforhandlingene i bystyret og et komplisert kriteriesystem som avgjør hvor mye penger hvert bydelsutvalg skal få lov å bruke for å løse oppgavene de har fått ansvaret for.

Regjeringa har for eksempel vedtatt å øke de veiledende satsene for sosialhjelp i takt med prisstigninga. Pengene til dette må kommunene finne selv innenfor det som kalles kommunenes frie inntekter, selv om regjeringa innrømmer at disse frie inntektene blir 0,4 prosent lavere i 2007 enn i 2006. I Oslo foreslår byrådet at sosialhjelpsatsene skal økes med 57 kroner per måned – eller 1,2 prosent – for en enslig voksen. Bydelene skal finne pengene innenfor den budsjetttramma bystyret tildeler.

Flere oppgaver – mindre penger å rutte med

Det er umulig å få til en nøyaktig sammenligning av bydelenes samlede virksomhet og tjenesteyting fra år til år. Det skjer budsjettekniske endringer hvert år. Bydelene får nye oppgaver, slik som da skolefritidsordninga ble flyttet til bydelsbudsjettene. Flytting og økt folketall øker behovet for kommunens tjenester i mange bydeler.

Den siste bydelsreformen reduserte antall bydeler til 15 med virkning fra 2004. Vi har sett på utviklinga av bydelenes samlede brutto driftsutgifter fra år til år i denne bystyreperioden. Vi har sammenlignet regnskapene fra 2004 og 2005 med det budsjettet bydelene har fått tildelt i 2006 og det byrådet foreslår for 2007. Vi understreker at dette ikke sier noe som helst om situasjonen i hver bydel. 2005 var for eksempel et år med dramatiske kutt i mange bydeler, selv om bydelenes samlede utgifter økte.

Den første raden i tabellen under viser tallene som står i regnskaper og budsjett. Neste linje viser utgiftene hvert år omregnet til såkalt faste priser. Det vil si at vi har tatt hensyn til prisstigninga og regna om til det pengene er verdt i 2006. Disse tallene forteller om bydelene samlet bruker mer eller mindre penger enn året før.

Innsparingstiltak iverksatt i 2006

De fleste bydelene vil i 2006 bruke mindre penger enn bystyret har bevilget! Men ifølge byrådets siste rapport (byrådssak 210/06 fra 19. oktober) ligger noen få bydeler an til å overskride budsjettene sine med til sammen 102

millioner. Dette «er for en stor del knyttet til institusjonsplassringer i barnevernet og bruk av sykehjemsplasser». Byrådet melder at «det vil bli iverksatt innsparingstiltak for å bedre årsprognosene.» Barns og gamles behov er ikke viktig, selv om kommunen som helhet går mot kjempeoverskudd i 2006.

Bydelenes samlede driftsutgifter i årene 2004-2007:

Millioner kroner per år, omregna til 2006-kroner.

	2004 Regnskap	2005 Regnskap	2006 (budsjett)	2007 (byrådets forslag)	Reduksjon fra 2006 til 2007
Bydelenes brutto driftsutgifter	14.007	14.880	14.830	15.074	
Omregna til 2006-priser	14.831	15.297	14.830	14.564	267

2004 og 2005 er regnskapstall. 2006 er vedtatt budsjett medregnet de siste påplussingene byrådet foreslo 27. september. 2007 er byrådets budsjettforslag. Alle tall er brutto driftsutgift i antall mill. kr. Omregninga til 2006-priser er gjort ved å bruke den prisindeksen for kommunale utgifter som brukes av Teknisk beregningsutvalg for kommunesektoren.

Noen viktige forbehold

Det er vanskelig å gi en helt presis beskrivelse av hvor mye kommunens samlede virksomhet endrer seg fra år til år. Endringer i beregning og bokføring, og flytting av oppgaver fra stat til kommune eller motsatt, gjør det vanskelig å sammenligne direkte. Men med noen forbehold går det an å sette opp denne tabellen over brutto driftsutgifter for bykassa og for bydelene samlet fra regnskap 2004 og fram til budsjettforslaget 2007.

Du kan lese mer om bakgrunnen for tallene på: <http://oslo.rv.no/>

Hva skjer i din bydel i 2007?

Budsjettbehandlninga i bydelene er lagt opp slik at hvert bydelsutvalg skal vedta 2007-budsjettet etter at bystyret har fastsatt hva bydelen får lov å bruke. Byrådet foreslår nye fordelingsregler mellom bydelene i 2007 (endringer av det såkalte kriteriesystemet). De bydelene som kommer dårligst ut av endringene denne gangen er Gamle Oslo, Grünerløkka, Stovner, Alna og Søndre Nordstrand.

Hver bydelsdirektør utarbeider i løpet av oktober eller november en eller flere oversikter over hva budsjettforslaget fra byrådet betyr for bydelen. Dette er et offentlig dokument som du har rett til å få kopi av fra bydelsadministrasjonen. Her vil du også finne ut om bydelen ligger an til å bruke mer eller mindre penger enn det bystyret har tildelt i 2006.

Du kan også finne noe informasjon på hjemmesidene til hver bydel. Du finner disse ved å starte på <http://www.oslo.kommune.no/>. Nede på siden, under overskriften OM OSLO KOMMUNE, finner du et felt merket Bydeler. Der kan du klikke deg fram til hver bydel.

Viss du ser på bydelsdirektørenes beregninger, er det verdt å huske på at disse ikke gir en samlet beskrivelse av befolkningens behov for kommunale tjenester. Direktørene tar utgangspunkt i den budsjetttrammen som er tildelt og beskriver stort sett bare hvorvidt denne er tilstrekkelig til å opprettholde den virksomheten som nå er i gang i bydelen.

**Gamle Oslo,
Grünerløkka,
Stovner, Alna
og Søndre
Nordstrand
kommer dår-
ligst ut**

Bydelsblikk på budsjettet

Da bydelsutvalget på Grünerløkka blei forelagt regnskapstalla for årets åtte første måneder, var det mange og breie smil rundt bordet. Økonomisjefen kunne nemlig opplyse at dersom tendensen holder seg ut året, så vil bydelen ende opp med et underskudd på bare åtte millioner.

Av **Gudmund Anders Dalsbø**, RVs BU-gruppe på Grunerløkka

Når så byrådet – på grunn av høyere skatteinntekt enn forventa i 2006 – foreslår ei tilleggsbevilgning til bydelene, som betyr ni millioner mer til Grünerløkka nå mot slutten av året, ja da var den hellige balansestreken absolutt i sikte.

Det var altså ikke rart at politikerne og administrasjonen smilte. Det kunne en vel koste på seg, når bydelen for første gang på veldig lenge kan entre et nytt år uten et digert underskudd å drasse på.

Kuttenes psykologi

Så hvorfor går det så bra? Det fikk vi se på fine grafer. Sosialhjelpsforbruket er på veg nedover. Alle nikker – det er bra. Salget av sjukehjems plasser til andre bydeler øker. Det er som budsjettet, bare ikke fullt så fort som planlagt.

Men så er det altså noen grafer bydelsutvalget ikke får se. Økonomisjefen har ingen plansje som viser redusert matkvalitet i barnehagene. Vi får ikke se de stadig flere sjuke dagene som ikke dekkes opp med vikar. Vi blir ikke vist misforholdet mellom den nedbemanna pedagogiske veiledningstjenesten og det økende tallet barnehagebarn. Det er ingen søyler som viser hvor mange hjemmehjelpsbrukere som har fått færre tildelte timer etter at BU i høst vedtok å ha en time i måneden som standard.

For hver figur vi får se, er det femti som ikke vises fram. Og politikerne, som er lært opp til å prise budsjett disiplinen, smiler over utsikten til balanse.

Dette er kuttenes psykologi. Vi glemmer så uendelig fort hvordan det var før. Det er ikke mer enn tre år sia barnehagene i bydelen hadde egne kjøkkenassistenter og serverte varm mat. Gradvis har det blitt kutta. Nå er det frukt og melk og medbrakt som gjelder. Gamle dager synes som en uoppnåelig luksus. Men i bydelsutvalget er det jubel og fryd: Vi har fått budsjettbalanse.

Hvor effektiv kan en bli?

I mediene har det vært uttrykt stor fagnad over at byrådets 2007-budsjett ser ut til å være noen kilo mindre trykkende enn tidligere budsjetter. Rune Gerhardsen sier det er et Ap-budsjett. Ikke desto mindre foreslår byrådet store kutt, eller som det heter på byrådsspråket: «effektiviseringsuttak». I sin

Gamle dager synes som en uoppnåelig luksus

visdom har byrådet bestemt at bydelene kan effektivisere sine tjenester med 55,6 millioner kroner i 2007.

Det er rett nok slik at bydelene skal få 100 millioner mer til eldreomsorg og 50 millioner mer til barnevern. Men over en tredjedel av dette er altså trukket inn igjen, lenge før året er begynt.

Hva er så «effektivisering» i denne sammenhengen? Det veit vi i grunnen godt, for det har bydelene drevet med i årevis. På Grünerløkka har ordet de seinere åra blant annet betydd å:

- fjerne kjøkkenassistentstillingene i barnehagene, slik at det pedagogiske personalet må forlate ungene for å ordne mat og slik at mange innvandrerkvinner mister jobbene sine
- si at barnehagene ikke får sette inn vikar ved sjukdom før etter seksten dager
- ikke sette inn vikar ved barselpermisjon i barnevernet
- flytte juniorklubben til et billigere lokale et godt stykke unna brukerne
- legge ned ett eller flere eldresenter
- vedta at standardtilbudet for hjemmehjelp skal være en time i måneden
- inndra ei av tre stillinger som økonomisk rådgiver på sosialkontoret

Vi kunne fortsette nærmest i det uendelige. Alt dette er foreslått de siste par åra. Det meste er blitt vedtatt. Noen forslag er slått tilbake på grunn av beboernes motstand. Men du kan være sikker på at forslagene kommer opp på nytt. For det skal alltid «effektiviseres» mer.

Objektivitetens svøpe

Endringer av kriteriesystemet (se side 25) er hovedgrunnen til at Grünerløkka er en av fire bydeler som, ifølge byrådets budsjettforslag, får redusert bevilgningene i 2007. For Grünerløkka er hovedgrunnen en «dramatisk» nedgang i tallet på eldre. Bydelen blir stadig mer ung, kvit og trendy. Hvorfor dette skjer, om det er ei ønskelig utvikling, om noe kan gjøres for å motvirke utviklinga – det er aldri et tema.

Hva består dramatikken i? For eksempel dette: I løpet av 2005 ble det 35 færre Grünerløkka-beboere over 90 år. En reduksjon på 11 prosent. Men fortsatt er det 284 mennesker i denne gruppa. Hadde tjenesten vi tilbyr de eldste vært fullgod, ville det ikke vært vanskelig å forsvare en viss reduksjon når antallet brukere går ned. Men tjenesten er ikke fullgod. Tvert imot. Når antallet brukere synker litt, burde vi ikke da ta det som et pusterom og oppgradere kvaliteten en smule? Svaret er nei. Kriteriesystemet er et system for glemsel – det antar heile tida at siste budsjett var perfekt. Gamle kutt vil aldri bli retta opp.

Kriteriesystemet er et system for glemsel

2007 på Grünerløkka – konkret

Når regnskapsfolket har gjort alle korrigeringer som må til for å sammenlikne tall, så finner vi ut følgende:

- Bydelen får ei bevilgning som er 11,3 millioner lavere enn det korrigerede budsjettet for 2006.
- Dersom prognosene for i år slår til, får vi ikke noe underskudd i år å dra med videre til 2007, men vi har ennå 7,6 millioner å betale av 2005-underskuddet.
- Kostnadene til barnevern, psykiatri og rusomsorg øker. Merkostnaden er anslått til 12 millioner.
- Samla sett sitter vi med et kuttbehov på 30 millioner, ifølge administrasjonen.
 - Så er det flere usikre faktorer. F.eks at byrådet har vedtatt at minimumsgrensa for hjemmehjelp skal være 4 timer i måneden. (Hurra,

Nå skal de skjære inn til margin

dette har RV foreslått før.) Grünerløkka vedtok i vår å gå ned til en time som standard. Garantert en millionkostnad å komme opp til det nye nivået.

- Det er ikke vanskelig å gjette at bydelen vil nærme seg 40 millioner kroner i underbalanse. Det er ikke så langt unna de 50 millionene vi hadde i «utfordring» (nok et forskjønnende ord for kutt) da 2006-budsjettet skulle vedtas. Da skar bydelsutvalget inn til beinet. Nå skal de tydeligvis inn til margin.
- 40 millioner – hva er det? Ikke så langt unna de totale barnehagekostnadene i bydelen. Eller driftsomkostningene for et stort sjukehjem.

Hører vi dem le nå, de politikerne som smilte så bredt da administrasjonen la fram regnskapsrapporten?

Bydelsutvalga – nærdemokrati eller gisler og syndebukker?

Bydelsutvalga av folkevalgte eller oppnevnte politikere skal ivareta interessene til befolkninga i bydelen. De fleste av dem tar dette på alvor. Det er åpenbart fornuftig om vedtak fattes og prioriteringer gjøres så nære dem det angår som mulig. Da ligger det mer kunnskap bak beslutningene. For befolkninga kunne veien til den politiske makta også bli kortere. Men slik er det ikke.

Bydelsutvalgets myndighet begrenser seg i praksis til å avgi høringsuttalelser som byråd og bystyre ikke tar hensyn til, og å fordele små tilskudd til frivilliges innsats i bydelen. Ellers gjennomfører bydelsutvalga nedleggelse og kutt de sjøl vet er uforsvarlige.

Oslo kommune er i dag delt inn i 15 geografiske bydeler. De har ansvar for store og viktige deler av den kommunale tjenesteproduksjonen som barnehager, skolefritidsordning, hjemmehjelp og hjemmesykepleie, 1.linje psykiatri og barnevern, helsestasjoner, TT-tjenester og sosialkontor. Nesten 50 prosent av kommunens virksomhet drives gjennom bydelene.

Oslo er delt inn i 15 geografiske bydeler

Bystyret har gitt makta til byrådet

Bydelsdirektørene er ansatt av byrådet. Bystyret har gitt byråden for velferd og sosiale tjenester – nå er det Sylvi Listhaug (FrP) – rett til å instruere dem. Hver direktør må inn til en ledersamtale hos byrådets kommunaldirektør minst en gang årlig.

Hver bydel får i desember tildelt ei økonomisk ramme av bystyret. Innafor denne ramma – som aldri påvirkes av den kunnskapen bydelsutvalg eller administrasjon har om befolkningens behov – står bydelsutvalget nokså fritt. Viss bydelsutvalget går ut over budsjettramma, skal bydelsdirektøren fremme forslag om kostnadsreduksjoner. Viss bydelsutvalget ikke vedtar å kutte kostnadene tilstrekkelig, plikter bydelsdirektøren å anke dette vedtaket inn for bystyret.

Kriteriesystemet

Oslo bystyre har vedtatt ei sinnrik ordning for å fordele nesten halvparten av kommunebudsjettet mellom bydelene. Det kalles *kriteriesystemet*. Dette framstilles som upolitisk, objektivt, ja nesten som vitenskapelig. For de fleste er det ubegripelig.

Først deles budsjettramma for bydelene inn i fire funksjonsområder:

- FO1 er helse, sosial og nærmiljø.
- FO2 er oppvekst. For 2007 er barnehager utskilt som FO2A.
- FO3 er pleie og omsorg.
- FO4 er økonomisk sosialhjelp og bostøtte.

**Kriteriesystem
et gjør poli-
tiske valg
usynlige**

For hvert funksjonsområde er det laga sett av kriterier. Noen av kriteriene er: Alderssammensetning i bydelen, andel barn i ulike aldersgrupper med enslig forsørger, lavinntekstsandel, andel innbyggere med ikke-vestlig statsborgerskap, andel ikke gifte eldre. Hvert kriterium har en gitt vekt som skal ganges med hver bydels andel av hvert kriterium. Når et dataprogram gjennomfører alle disse regnestykkene, får man vite hvor stor budsjettamme hver bydel skal ha.

Slik framstår fordelinga mellom bydelene som rettferdig og «upolitisk». Men vektinga av de ulike kriteriene er sjølsagt et uttrykk for politisk prioritering. Og det er et enda klarere politisk valg når man slavisk bruker en teoretisk fordelingsnøkkel uten å ta hensyn til erfaringstall som sier hva det er behov for og hvor mye de konkrete aktivitetene i hver bydel virkelig koster. Kriteriesystemet gjør disse politiske valga usynlige.

Kriteriesystemet tar i liten grad hensyn til at forskjeller i klassesammensetning og levekår mellom bydelene har stor betydning for hva som trengs av kommunal tjenesteproduksjon. For eksempel tas det ikke hensyn til at levealderen på østkanten i snitt er ti år kortere enn i vest. Slik bidrar systemet til å forsterke klasseforskjellene i byen. Når fordelinga dessuten gjøres ut fra to år gamle data, favoriserer det bydeler med stabil befolkningssammensetning. Det er i hovedsak de delene av byen hvor de velstående bor.

Alt i alt er kriteriesystemet et godt verktøy for politisk ansvarsfraskrivning, mens det er dårlig egna til å sikre ei rettferdig økonomisk fordeling. De siste årene har vært prega av brutale kutt i bydelsbudsjettene. For bystyrets flertall er det bekvemt å skjule politiske beslutninger i kriteriesystemets vitenskaplig innpakning.

Delegering av konsekvensene

Oslo bystyre har valgt å ha en svak kommuneøkonomi. Det har valgt å ikke holde tilbake innbetalinger til staten i påvente av økte driftsmidler til pålagte oppgaver. Det har valgt å ikke skaffe seg inntekter gjennom en sosial eiendomsskatt på store boliger og næringsbygg. Det har valgt et lavt låneopptak.

Disse valgene har dels vært uttrykk for lojalitet med klassefrender i regjeringa. Men hovedsaken er nok at nedtrapping av kommunale tjenester til fordel for privat kapital er et mål i seg sjøl for byrådet. De vil skape et marked for ISS, Norlandia og andre som vil selge velferdstjenester.

Samtidig velger byråd og bystyreflertall å fraskrive seg ansvaret for de konkrete resultatene av politikken de velger. Dette kommer til syne ved at de bare reduserer bydelenes rammer. Bystyret legger ikke selv ned verken fritidsklubber eller eldresentre. Konsekvensene kommer først til syne i den enkelte bydel. Ofte blir dette fordelt gjennom året. Bydelsutvalga fatter vedtaka om hva som skal kuttes. Slik går bystyret fri for politisk ansvar for egne beslutninger.

Nærdemokrati eller svinebinding?

Søndre Nordstrand nektet for noen år siden å legge ned fritidsklubber og eldresentre. Grünerløkka bydelsutvalg vedtok i 2004 å betale egenandelen på trygghetsalarmer for bydelens befolkning. Grorud Bydelsutvalg har gjentatte ganger unnlatt å legge ned fritidsklubber og eldresentre. I alle tilfellene har bydelsdirektørene anket vedtaka og et svært bredt bystyreflertall har overprøvd bydelsutvalgas beslutninger.

Det er demonstrasjoner og press fra bydelens befolkning som har fått bydelsutvalga til å fatte slike ulovlige vedtak. Og det er mangel på det

samme presset som har gjort det lett for bystyret å oppheve dem. Når Grorud bydelsutvalg til sist med leders dobbeltstemme gjennomførte nedskjæringene, rettet aggresjonen seg naturlig og riktig nok mot lokalpolitikere som svikta, mens de egentlig ansvarlige i rådhuset gikk fri.

Samle konsekvensene – ansvarliggjør makta

Bystyreflertallet bør stå til ansvar for den politikken de vedtar. RV vil i budsjettbehandlingen i desember foreslå endringer i Oslos økonomireglement: Bydelsutvalget skal behandle bydelens budsjett ut fra den kunnskapen de har om bydelens virkelige behov, og ikke med utgangspunkt i ei forhåndsdictert budsjetttramme. Etterpå skal den endelige salderinga av bydelenes budsjetter overlates bystyret.

På den måten får bystyret både kjennskap til behovene i bydelene og en samla oversikt over konsekvensene av egne vedtak. Da må bystyret ta det politiske ansvaret viss det vedtas nedskjæringer og omdisponeringer som ikke er begrunna i endra behov.

Samtidig ønsker RV å beholde det som er bra i ordninga med bydelsutvalg. Bydelsutvalgas førstehåndskunnskap og korte avstand til innbyggerne er viktige demokratiske ressurser. RV syns det er bra at det fra 2007 blir direktevalg til alle bydelsutvalga, og mener det eneste vettuge er at bydelsdirektøren blir ansatt av bydelsutvalget og står til ansvar bare overfor bydelsutvalget og bydelens befolkning.

Bystyreflertallet bør stå til ansvar for det de vedtar

Fra østkanten.

Foto: Nassim Ansari

Har du vært utsatt for «New Public Management»?

New Public Management (NPM) er hva høyresida kaller «modernisering» av offentlig sektor ved hjelp av metoder fra privat næringsliv. Ideen de prøver å selge er at det offentlige vil bli mer effektivt ved hjelp av privatisering, internprissetting og oppsplitting. Bak framveksten av NPM ligger det en ideologi som sier at privatisering og nedtrapping av offentlig sektor er bra.

Privatisering

På det private markedet blir folk først og fremst sett på som *forbrukere*, og det samme skjer når kommunen tar i bruk modeller fra næringslivet. Da er ikke det viktigste lenger å kunne tilby folk et best mulig tilbud, men å tyne kostnadene ned til et minimum. For i motsetning til offentlig forvaltning, har det private næringsliv som regel bare ett mål, og det er å tjene penger.

«Stoppeklokke-omsorg»

Én måte å redusere kostnader på, er å pålegge ansatte å ikke gjøre noe annet enn nøyaktig det bestillingen krever. Det betyr at ei hjemmehjelp får tilmålt *akkurat* så lang tid som bestillerkontoret mener hun trenger og ikke mer, for en gang i måneden å gjøre reint hjemme hos Helga (85) som hadde slag for et par år sia. Viss Helga spør om hjelp til å skifte på senga, fordi hun har sovet dårlig og svetta ut lakenene, har hjemmehjelpa valget mellom å la henne sove i det skitne sengetøyet eller jobbe ubetalt overtid – og i tillegg komme for sent til neste bruker.

Lønnskostnader er et annet område private selskaper kan knipe inn på. I oktober i fjor gikk fleirtallet av bystyret (FrP, H, V og KrF) mot et forslag fra RV om at firmaer som utfører arbeid for Oslo kommune ikke skal kunne tilby sine ansatte lønns- og arbeidsvilkår som er dårligere enn norsk tariff for samme bransje. Private firmaer kutter også kostnader ved å ha dårligere pensjonsordninger enn kommunene.

Politikerrollen forvitrer

Å se på folk som forbrukere heller enn borgere med rettigheter, reduserer også kommunen fra å være et demokratisk organ med forpliktelser, til bare å være en kommersiell tjenesteprodusent. Markedsinteresser settes over politikk og administrasjon. Sammen med oppdelinga av kommunale etater reduserer dette politikerne fra ombudsmenn til noe som ligner mer og mer på eiere eller styremedlemmer i kommersielle bedrifter. Denne utviklinga passer godt med ideen mange av dem har om hvordan offentlig sektor bør drives – de vil heller sitte i styrerom og legge store planer, enn å måtte bry seg med hva folk faktisk trenger.

Private firmaer kutter kostnader ved å ha dårligere pensjonsordninger

Kommunale foretak

I Oslo har blant annet sjukehjemsbygningene og annen kommunal eiendom blitt organisert i kommunale foretak, ei styringsform som gjør for eksempel Undervisningsbygg KF til et selskap i «konsernet» Oslo. Fleirtallet av partiene i Oslo (H, SV, FrP, V og KrF) meiner at det å organisere Oslo kommunes eiendommer som kommunale foretak var nødvendig for å «etablere en aktiv eiendomsforvaltning i kommunen på grunnlag av en helhetlig eiendomsstrategi»*. De later til å tru at det følger automatisk av å etterape det private næringsliv.

I virkeligheten har omorganiseringa ført til mer byråkrati, svekka folkevalgt styring og at flere deler av velferden kan privatiseres. Kommunerevisjonens granskingsrapport 16/2006 og den siste tidas avsløringer av grov økonomisk utroskap i Undervisningsbygg KF viser klare svakheter ved denne reformen.

Bestiller og utfører

Bestiller/utfører-modellen er en av metodene Oslo kommune har tatt til seg fra det private næringsliv. Ved å skille forvaltningsoppgaver (bestiller) og driftsoppgaver (utfører) har en etablert flere kvasimarkeder i «konsernet» Oslo, hvor bydelene bestiller og betaler for tjenester fra andre bydeler, og fra etatene og foretakene. Bydel Grünerløkka, for eksempel, selger sykehjemsplasser til andre bydeler (for å saldere budsjettet) og kjøper selv barnevernstiltak fra Barne- og familieetaten, som driver tiltakene.

Formålet med å opprette slike kvasimarkeder er at det skal bidra til bedre produktivitet og kvalitet. I 2000 gjennomførte forskningsstiftelsen DeFacto ei evaluering av bestiller/utfører-modellen i Bergen**, hvor den blei innført i 1991. Noe av hva DeFacto fant ut var at:

- Administrasjon og byråkrati øker fordi man bruker meir tid til å beskrive, definere krav, måle og rapportere.
- Utføreren kan lett komme til å føle ansvar bare for den delen de har ansvaret for, og det kan gå ut over helheten.
- Uforutsette hendelser kan bli vanskelige å håndtere, ettersom de ikke er nevnt i bestillinga.
- Bestilleren kan miste egen kompetanse, noe som kan gi avhengighet av konsulenter og eksterne leverandører.

DeFacto fant ikke at bestiller/utfører-modellen hadde medført noen effektivisering av ressursbruken, og at modellen dessuten kan føre til at ansvaret for helheten smuldrer bort.

Sporveien i biter

H/FrP-byrådet starta i 2003 en prosess for å dele tidligere Oslos Sporveier AS i mange selskaper som skal kjøpe og selge til hverandre. Påståtte fordeler med å skille drift og administrasjon er noe av begrunnelsen. I år har gamle Oslo Sporveier AS blitt omdøpt til Kollektivtransportproduksjon AS. Men de stopper ikke der. Et administrasjonsselskap for kollektivtrafikken i byen skal kjøpe kollektivtjenester av de andre selskapene. Tidligere var alle en del av Oslo Sporveier AS. Byråden Peter N. Myhre (FrP) har klokkertro på at denne store omorganiseringa vil gi Oslo-folk et bedre kollektivtilbud. Mer lønnsomt skal det også bli.

Men når man tenker seg litt om, må man jo lure på hvordan mer

**Grünerløkka
selger syke-
hjemsplasser
og kjøper bar-
nevernstiltak**

*) Sak 69, byrådsak 66/06, Kultur- og utdanningskomiteen 13. september 2006: Evaluering av eiendomsreformen.

**) En analyse og historisk gjennomgang av bestiller-leverandørmodellen anvendt i Bergen kommune, De Facto-notat, mai 2000.

Unge forkjempere for NPM, 1. mai 2006.

Foto: Vigdis Halse

byråkrati og mer administrasjon vil gjøre kollektivtransporten i Oslo mer lønnsom. For ikke å snakke om at flere av selskapene etter oppsplittinga vil trenge mye av den samme kompetansen, slik at man i flere tilfeller må bygge opp dobbelt sett med kompetanse, eller leie inn nye folk med de rette kunnskapene.

Og på toppen av alt dette bevilga bystyret 100 millioner i egenkapital da administrasjonsselskapet blei vedtatt. Målt opp mot etterslepet på vedlikehold på 2.000 millioner kroner, er ikke skarve 100 millioner så mye, men det hadde da monna litt.

Når Oslo Sporveier AS er ferdig oppsplitta, ligger det til rette for neste etappe: Stykkevis salg til private investorer som da vil gjøre om kollektivtrafikken til profittstyrt virksomhet.

Stopp privatiseringa og nedtrappinga

Noen av politikerne som er pådrivere for «modernisering» og privatisering er nok klar over at de i første omgang lager mer unødvendig byråkrati. De vet nok at hjemmetjenestene blir dårligere tilpassa endringer i brukernes behov. Men de syns ikke det gjør noe. Deres overordna mål er at private bedrifter skal ta over og få anledning til å tjene penger på det som i dag utføres av kommunale virksomheter som ikke har noe profittbehov. For å nå dette målet, er det første steget å dele opp kommunale virksomheter og organisere dem som om de var kommersielle bedrifter. Deretter kan tjenestene legges ut på anbud.

Et annet resultat av bestiller/utfører-modellen er at en kan redusere tjenestene til et minimum som folk har rett på, og la brukerne kjøpe tilleggstjenester privat. På denne måten er det lett å få vist at private leverer høyere kvalitet enn det offentlige, og slik banes vei for enda mer privatisering.

RV vil stoppe dette, og foreslo derfor ved siste budsjettbehandling at «etats- og virksomhetsorganisering etter bestiller/utfører-modellen avvikles. Byrådet legger fram saker for bystyret om hvordan dette skal gjennomføres for hver etat/virksomhet». RV foreslo samtidig å avvikle ordninga med såkalt internhusleie som kommunen betaler til seg selv. Forslagene ble forkastet mot 2 stemmer, men de vil bli fremmet på nytt.*

*) Byråds sak 392/05, bystyremøte 26. oktober 2005: Privat forslag fra Liv Gulbrandsen og Erling Folkvord (RV) om tillegg til kommunens anbudsregler.

Deres overordna mål er at private skal tjene penger

Oslo-skolen blir Clemet-skole

Skolebyråd Torger Ødegaard vil virkeliggjøre tidligere undervisningsminister Kristin Clemets streberskole i Oslo.

Massive boikottaksjoner og faglig kritikk presset regjeringa til å la nasjonale prøver hvile dette skoleåret. Men i Oslo er det annerledes. Grunnskolen skal ha 14 og videregående to obligatoriske tester. Og testresultatene skal ut på nett. Men elever gjør motstand:

På Oslo katedralskole boikottet nesten alle førsteklassingene fredagens kunnskapsprøve i matematikk. Elevrådslederen protesterer mot det han kaller skolebyrådets offentlige uthenging av skoler.

(Aften 16. oktober 2006.)

Sammen med Manglerud, Foss, Elvebakken og Hartvig Nissens skoler boikottet elevene byrådets rangeringsprøver som de mener skaper klasseskiller på byens videregående skoler. Elevene har RVs fulle støtte!

Mange fagfolk er uenig med utdanningsbyråden som påstår at prøveresultatene viser elevenes læringsutbytte. Å bli rangert i bunnen på lista, kan føre til lavere lønn for rektor og færre søkere til skolen. Så dermed øves det nok iherdig til testene rundt på skolene. Vi får «teaching for the test», et velkjent uttrykk fra USA og England. Det viktigste blir å skåre høyt på testene.

RV vil ta med seg kravet om å stoppe testene til bystyret.

Høyre-byrådets drøm = rask gjennomstrømning

Utdanningsbyråden vil ha glidende overganger mellom barnehage og skole, mellom grunnskole og videregående og mellom videregående og høgskole/universitet. I praksis betyr det at «de flinke» skal kunne komme seg raskere gjennom utdanningsløpet – og her er ordet løp på sin plass.

Skolen er pålagt å drive «tilpasset opplæring». For å få til dette når skolen har mange barn og få lærere, tvinges skolene til å sortere elevene i grupper etter hva de kan. Slik vil nivådeling, for øvrig en gammel høyredrøm, tvinge seg fram i skolen. I praksis kan det bli slik at en 6-åring med ressurssterke og høyt utdanna foreldre kommer i gruppe med en middels 9-åring, mens den «dumme» 9-åringen med en enslig forsørger i en slitsom jobb kan havne sammen med middels 7-åringen.

Lekende barn.

Foto: Nassim Ansari

Det viktigste blir å skåre høyt på testene

Å putte «de flinke» inn i «supergrupper» for å gi dem særlig gode utviklingsmuligheter, er etter RVs syn galt. Det er et opplegg for å utvikle arrogante og innbilske drittsekker, og for å rekruttere «sharpere» til kapitalens drivhus.

Staten har lagt til rette for denslags. Opplæringsloven sier ingenting om skoleklasser eller klassestørrelse, og lovens § 8-2 gir vide fullmakter: «Elevane kan delast i grupper etter behov.»

Dette er i strid med RVs syn. RV mener skolen skal gi elevene både læring og et sosialt fellesskap. Det er en av grunnene til at det var veldig galt å kutte ut klassene, som på sitt beste kan gi grunnlag for å skape et godt og stabilt sosialt fellesskap mellom elever som følger hverandre oppover i klassetrinnene.

Større elevgrupper – mindre hjelp fra lærer

Trass i Kunnskapsløftets snakk om tilpasset opplæring for alle, øker elevtallet per lærer i Oslo. Hvordan skal elevene få mer tilpasset opplæring når det blir færre lærere til å ta seg av elevene? Både grunnskolen og videregående i Oslo er nå stykkprisfinansiert. Skolene får litt mer penger for hver elev som blir tatt inn. Utdanningsdirektøren i Oslo, Astri Søgne, som ivret for stykkpris, betegnet ordninga som «et godt effektiviseringsverktøy».

I Soria Moria lofte regjeringa å «prioritere økt lærertetthet».

Utdanningsforbundets nestleder Per Aahlin sier i Dagsavisen 17. oktober 2006 at fylkeskommunene ikke vil få dekket utgiftene sine neste år og at dette nettopp vil ramme lærertettheten i videregående skoler. I Oslo sliter mange unge med å fullføre videregående. Regjeringa legger til rette for at enda flere vil slite i åra framover.

Regjeringa kutter tilskudd til minoritetsspråklige

Staten har hittil gitt øremerkede tilskudd til særskilt norskopplæring, opplæring på morsmålet og tospråklig fagopplæring for elever som ikke er gode nok i norsk. Fra 2007 legges dette inn i rammetilskuddet. RV mener fortsatt øremerket tilskudd er nødvendig for å se hvor mye staten bidrar med og for å kontrollere at pengene faktisk blir brukt til formålet.

Verre er det at regjeringa ikke vil betale ut tilskuddet for denne høsten. Det øremerkede tilskuddet har blitt utbetalt etterskuddsvis. Samtidig med at pengene legges inn i rammetilskuddet for 2007, vil regjeringa kutte tilskuddet for høsten 2006! Regjeringa «sparer» 350 millioner kroner. Byrådet opplyser at om lag 70 millioner tas fra Oslo.

«Effektiviseringsuttak»

Samtidig gjør byrådet sine egne kutt. De skriver at «det er årlig innarbeidet effektiviseringsuttak på 0,4 % av brutto driftsramme» også i skolen. For 2007 betyr dette å kutte omlag 18 millioner i grunnskolen og 7 millioner i videregående. Effektiviseringsuttak er et nyord som også betyr delegering nedover i systemet. Hver rektor og hvert driftsstyre får «bestemme» hva som skal kuttes.

I 2006 har Undervisningsetaten utmerket seg med så harde sparetiltak at byrådet 19. oktober (i byrådssak 210/06) anslår at Oslo-skolene fram til årets utgang skal bruke 112 mill. kroner mindre på undervisning enn det bystyret har bevilget. I tillegg «sparer» Undervisningsbygg hele 105 av de millionene som bystyret bevilget til skolevedlikehold og nybygg i 2006. – Elevene må altså betale en stor del av prisen for det store driftsoverskuddet for Oslo som byrådet kommer til å legge fram om noen måneder.

Rektor og driftsstyre får «bestemme» hva som skal kuttes

Ungene som trenger litt ekstra, er de store taperne

Selv om byrådet har kunngjort at de satser stort på barnevernet og øker bevilgningene med 50 millioner både i 2006 og i 2007, er det de ungene som trenger litt ekstra som enda en gang blir tapere.

Mange foreldre og mange unge i Oslo, er glade for at de får god hjelp fra barnevernet i situasjoner de ikke kan takle alene. Dagens problem er at mange *ikke* får slik hjelp. Fagforeninga ved juridisk kontor i Barne- og familieetaten (BFE) rapporterte i mai 2005 til direktøren at de fikk meldinger fra ansatte i bydelsbarnevernet som sa slike ting som:

Vi har bare råd til å hjelpe Pål, mens Anne som er like hjelpetrengende må vente fordi vi ikke har nok penger på årets budsjett.*

Det var en rapport om systemsvikt. Og største systemfeilen ligger i rådhuset. Juridisk kontor i BFE håndterer alle saker om tvangstiltak som skal til fylkesnemnda. Fagforeninga sa også i fra om at:

Av de sakene som kommer til oss ser vi at mange av dem er «overmodne», dvs. at ut fra barnets omsorgs-, og/eller behandlingsbehov, ville barnet hatt et rettslig krav på å få den foreslåtte hjelp som tvangstiltaket innebærer, på et adskillig tidligere tidspunkt.

Direktøren sørger for at denne meldinga om systemsvikt ikke kom videre. Tjenesteveien blir gjort til en blindvei, slik at bystyret ikke blir informert. Noen stikkord kan gi en peikepinn om hva dette fører med seg:

- I fjor vår hevdet BFE-direktøren at etaten gikk mot inntektsssvikt på over 30 millioner kroner. For å spare penger vedtok hun å legge ned institusjonen Bernhard L. Mathisen som gikk med overskudd.
- Etter at bystyret oppheva vedtaket, ble barnevernslederen i bydel Østensjø straffa fordi hun plasserte en ungdom ved institusjonen: Først disiplinærstraff, så ble hun oppsagt.
- Bydelsdirektøren i Østensjø tok seg ulovlig til rette og brøt kommunal instruks for å hjelpe BFE-direktøren med å legge ned institusjonen som bystyret ville beholde.
- Som om ikke dette var nok: Etter fullstendig tap i tingretten, har kommunen anket til lagmannsretten. Det er vanskelig å se dette som annet enn kombinasjon av administrativ mobbing og et varsko til andre:

Største systemfeilen er i rådhuset

*) Rapport 31. mai 2000 fra Juristforeningen i Barne- og familieetaten til etatens direktør Kirsten Hjermsstad.

Slik går det med en barnevernsarbeider i Oslo som følger barnevernloven og sitt eget faglige skjønn.

Dyster rapport fra kommunerevisjonen

Kommunerevisjonen gjennomførte i 2005 en større intervjuundersøkelse blant ansatte i bydelsbarnevernet. 28 prosent av de ansatte svarte JA på spørsmål om de mener barneverntjenesten i stor grad unnlater å plassere barn i institusjon, på grunn av kostnadene. I bydel Grorud var JA-prosenten på 84, i bydel Gamle Oslo 51 prosent og i bydel Østensjø 45 prosent.

Undersøkelsen bekrefter at det ikke var noe enkeltstående tilfelle da Juristforeningen i Barne- og familieetaten sa fra at «vi har bare råd til å hjelpe Pål, mens Anne som er like hjelpetrengende må vente fordi vi ikke har nok penger på årets budsjett.»

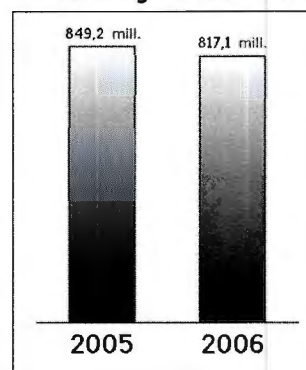
Hva betyr byrådets styrking av barnevernet?

Barnevernet ble framstilt som en budsjettvinner da byrådet la fram sitt forslag til 2007-budsjett. Byrådet øker budsjetttrammen for barnevern med 50 millioner kroner både i 2006 (med tilleggsbevilgning i høst) og i 2007.

RV har sett på hva tallene betyr. Budsjett-ramma for bydelsbarnevernet i 2006 er 817,1 millioner kroner etter denne styrkinga. På de samme budsjettpostene var utgiftene i fjor 826,2 millioner. For å sammenligne to år må man ta hensyn til kostnadsveksten. Når vi gjør det, ser vi at barnevernsutgiftene i 2005 tilsvarer et budsjett på 849,2 mill. kr i 2006.

Virkeligheten er altså at bydelene – etter byrådets «styrking» – har fått tildelt et barnevernsbudsjett som er drøyt 32 millioner lavere enn det som ble brukt i 2005. Det er en reduksjon på nesten fire prosent.

Barnevernutgifter 2005 – 2006

«Styrking» betyr 32 mill. mindre enn i fjor til barnevern

Byrådets «styrking» av bydelenes barnevernsbudsjett i 2006 : (i millioner kroner)

	2005 Regnskap	2006 vedtatt budsjett	Byrådets styrking	2006 endelig budsjett	Reduksjon fra 2005 til 2006
Brutto driftsutgifter i mill. kr.	826,1	772,2	44,9	817,1	
Omregna til 2006-kroner	849,2			817,1	32,1

(Tabellen inneholder ei summering av postene 244, 251 og 252 i regnskapet for 2005 og vedtatt budsjett 2006, omregna til faste priser med den beregningsmåten som brukes av Det tekniske beregningsutvalget for kommuneøkonomien.)

De som trenger aller mest hjelp

Noen barn og noen ungdommer trenger ekstra mye hjelp. Årsakene varierer. Det finnes ikke to like individer. Å hjelpe en 10-åring eller 15-åring som har kommet svært skeivt ut og som ikke kan få den hjelpa som trengs fra familie og nærmiljø, krever omfattende tiltak. I den økonomiske situasjonen Oslos bydeler er i nå, kan det å gi høvelig hjelp til en eller to slike ungdommer innenfor bydelens budsjetttramme, kreve hel eller delvis nedleggelse av en fritidsklubb eller et eldresenter. RV mener vi ikke kan fortsette å ha det slik. Da bystyret behandla finansieringsordninga for barnevernet i august, foreslo RV derfor at:

Bystyret ber byrådet fremme forslag om finansieringsordning for barnevernet som er slik utforma at variasjoner i bydelenes økonomi ikke undergraver barns og unges rettigheter etter barnevernloven.

Forslaget ble dessverre forkasta med 57 mot 2 stemmer.

I fellesferien 2006 ble en 16-åring dømt til forvaring, dvs. fengsel på ubestemt tid. Han fikk den første dommen høsten 2005. I den stod det at han var plassert hos Oslo Art Barneverninstitusjon. Akkurat der tok retten feil. Dette er et useriøst privat firma Oslo brukte *istedenfor institusjon*. Han som trengte særdeles mye strukturert omsorg over lang tid, fikk et billigere tilbud. I forvaringsdommen nå i 2006 ble 16-åringen dømt for å ha tent på et hus der han i juni i fjor bodde alene, men angivelig under tilsyn fra dette firmaet. Etter brannen sa barnevernbyråden at dette var «oppfølging i hybelhus» og at firmaet er «en leverandør som har en metodisk og faglig tilnærming i sitt arbeid med ungdommene.»*

Sjablong.

Foto: Gisle Hannemyr,
Creative Commons-lisens BY-SA

Tingrettsdommen fra juli 2006 beskriver en annen virkelighet. En miljøarbeider i Oslo Art lot ungdommen (som da var 15 år) være alene i huset. Selv hadde den ansatte:

(...) kjørt av gårde, angivelig for å kjøpe paracet på en Shell-stasjon på Rommen. Etterforskningen har avdekket at han ikke var på denne bensinstasjonen, og retten holder det for mest sannsynlig at han dro et annet sted, og at han var borte i noe lengre tid enn han ga inntrykk av var hensikten.

Huset var overtent da miljøarbeideren kom tilbake. Men ryggsekken hans stod på trappa og ble berga fra brannen. Tingretten skriver at det i sekken var «kanyler og engangssprøyter, samt glass med nandrolone og testosteron.»

I media har både en høyesterettsdommer og justisministeren etterpå sagt at mindreårige ikke bør dømmes til forvaring. Det er jo fint. Men i Oslo må det også gjøres noe med årsaken til at barnevernet i dette tilfellet valgte det byråden kaller «oppfølging i hybelhus», som i praksis betydde det at guttens eneste omsorg var en person som kom på jobb med ryggsekken halvfull av anabole steroider og som «dro et annet sted» da det var mest bruk for ham. De sju første månedene i 2005 kjøpte Oslo barnevern for 2.369.000 kroner av dette firmaet.

For de som er mest opptatt av kommunens driftsoverskudd, var dette kanskje billigere enn å gi de ungdommene som ligger dårligst an, den hjelpa de trenger – og som de etter loven har rett til å få.

**«Oppfølging i
hybelhus»
med anabole
steroider**

*) Brev fra daværende byråd Margaret Eckbo til RVs bystyregruppe, august 2005.

21 hjemmebesøk i løpet av én kveld

Med en stemmes overvekt vedtok bystyret i juni at byrådet skal opprette en ny, sentral sykehjemsetat fra 1. januar 2007. Men det handler fortsatt om kjøp og salg. Pasientenes rettigheter kommer i andre rekke. Tre kommunale instanser skal ha ansvaret for hver sin bit av hvert sykehjem.

Det pasientfiendtlige kjøp og salg-systemet skal fortsatt gjelde. Den enkelte bydel skal vurdere brukernes behov og fatte vedtak om hvem som får sykehjemsplass. Bydelen må så bestille plassen fra den nye sykehjemsetaten. Denne skal drifte de kommunale sykehjemmene, men kan også velge å bruke hjem som eies av private firmaer eller av humanitære eller religiøse institusjoner. Uansett er det bydelen som må betale, og penger til denne handelen må bydelen skaffe innenfor sin tildelte budsjetttramme. Det kommunale eiendomsselskapet Omsorgsbygg Oslo KF eier og vedlikeholder bygningene til de kommunale sykehjemmene (og noen som drives privat). Sykehjemsetaten må betale leie til Omsorgsbygg.

Mange hender og hoder blir sysselsatt med å sende bestillingsskjemaer, regninger og penger fram og tilbake mellom kommunale pc-er og bankkontoer.

Sykehjem ble ny valuta i fakturakommunen

Kjøp og salg-systemet har ødelagt mye for dem som trenger sykehjemsplass i en kortere eller lengre periode. «Ledig sykehjemsplass» ble et betalingsmiddel for å oppnå budsjettbalanse. Grünerløkka er en av bydelene som har prøvd dette i stor stil. Hensynet til pleietrengende i bydelen kom i andre rekke. Bydelen trengte penger, og i budsjettkampen var det kappestrid: Jo flere sykehjemssenger du satte opp til salg, jo mer kunne du redde av ungdomsklubber og eldresentre. Alle var klar over at det neppe var mulig å finne kjøpere til alle disse plassene. Men en fikk i alle fall stagga protestene fra bydelens beboere et halvt års tid.

Bredt bystyreflertall mot bemanningsnormer

Bydelenes pengemangel har ført til at mange med stort pleiebehov blir avvist av bydelenes bestillerkontorer. Uholdbar underbemanning har samme årsak. Dette er påpekt gang på gang av ansatte, pårørende, fagforeningene og også av kommunerevisjonen i rapportene om sykehjemmene på Økern og Langerud. RV mener bystyret må fastsettes normer både for når pleietrengende i Oslo har rett til sykehjemsplass og for hvordan sykehjemsavdelingene skal bemannes.

Men da RV foreslo at slike normer skal utarbeides og vedtas før den nye sykehjemsetaten kommer i drift, ble vi dessverre stående alene i bystyret.

Hensynet til pleietrengende kom i andre rekke

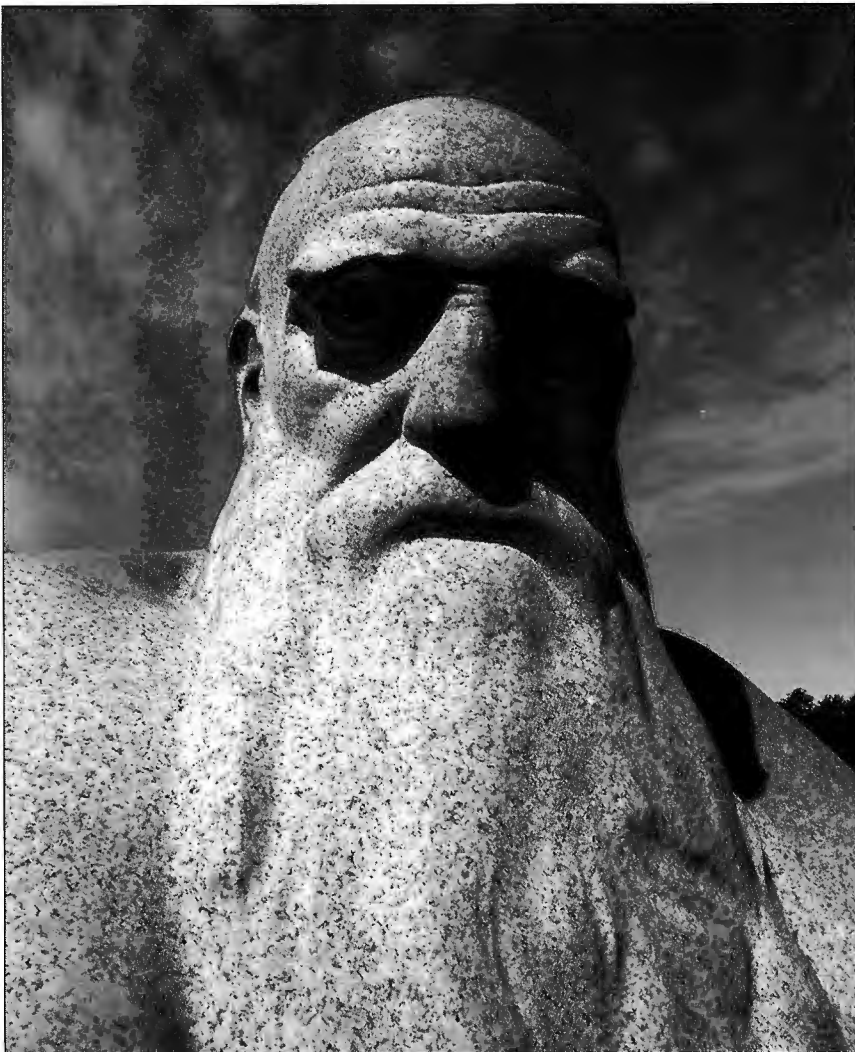
Det skyldes nok at alle vet at både bemanningsnormer og det å gjøre sykehjemsplass til en rettighet koster penger. Også Ap og SV stemte i mot forslagene.

21 hjemmebesøk

Byrådet foreslår nå at de som får hjelp fra hjemmetjenestene skal få minst ett besøk per uke. Det er jo bra. Men så lenge bystyret ikke sørger for at det følger nok penger med vedtaket, må jo mange bydeler kutte i andre tjenester for å øke innsatsen i hjemmetjenestene. Grünerløkka bydel må oppheve sitt vedtak fra i høst om at normen er ett besøk i måneden, samtidig som bydelen skal tilpasse seg byrådets forslag om å kutte i 2007-budsjettet for mer enn 30 millioner kroner.

Fagforbundets tillitsvalgte i Østensjø bydel, Heidi Bakker, forteller for eksempel til Aftenposten at en ansatt i hjemmetjenestene i første uka i oktober hadde 21 husstander hun skulle besøke i løpet av en kveld. Når du trekker fra gangtida mellom hvert av besøkene, sier det seg selv at det ikke blir mye tid til omsorg eller rolig samtale.

RV mener sykehjem skal være en rettighet

Gammel mann i Vigelandsparken.

Foto: nospuds, Creative Commons-lisens BY-NC

Stans kommunens boligsalg – NÅ!

Bystyrets flertall – H, FrP, KrF og V – vedtok i desember i fjor at kommunale boliger for 625 millioner skulle selges i løpet av 2006. Derfor har det kommunale foretaket Boligbygg Oslo hatt stående ordre om hva som er viktigst i år: Løp og selg! Selg som faen!

Derfor ble 155 leiligheter i Sannerterrassen på øvre Grünerløkka solgt til Edgar Haugen og Lasse Damsund for 205 millioner. De solgte raskt videre til Ivar Erik Tollefsen. Han er kjent fra kuppet han gjorde i 2001 da de samme fire partiene lot ham kjøpe 1750 sykehusboliger på ekstremt billigsalg.

Men Boligbygg trenger mer inntekter for å nå salgsmålet. Derfor ble 188 leiligheter i Kvartal 6 på Torshov lagt ut for salg. Her hadde salgspartiene et ekstra argument for å presse prisen opp: Mange tomme leiligheter!

Leif Botolf Hesle hadde høyeste bud med 248 millioner, eller vel 1,3 millioner for hver av de små leilighetene i gårder som ikke er vedlikeholdt. Det er ikke første gang han kjøper leiegård av Oslo kommune. Han eier i dag et par titalls bygårder og flere brakkerigger som han leier ut til østeuropeiske arbeidere. Voldsbruk og kjøp av seksuelle tjenester – som han hevder å være uvitende om – er utbredt i noen av gårdene hans.

Hesle har ikke sagt hva han vil med Kvartal 6. Kanskje han også bare tenkte å selge raskt videre til en annen spekulant? Kanskje en blanding av ågerleie som sosialkontorene betaler, horekundetraffikk og kortidslosji for underbetalte polakker? Han regnet nok med å lykkes.

**Kommunalt
boligsalg gjør
spekulanter
rike**

Boligsalg gjør spekulanter rike

Leif Botolf Hesle, Edgar Haugen, Lasse Damsund, Arne Hvidsten og Ivar Erik Tollefsen er noen av de rikfolka som bør føle en særlig taknemlighet til Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti. Rikdommen til disse eiendomsoppkjøperne har vokst raskt på grunn av kommunalt eiendomssalg.

Arne Hvidsten er en av de som på 1990-tallet la seg opp formue ved ågerutleie til husløse som ofte fikk regninga betalt av sosialkontoret. Ett av de verste tilfellene var «hybelhuset» han fram til 2000 drev i ulovlig ombygde kontorlokaler i St. Olavsgate 23. Høyres bystyremedlem Karl Arne Enquist var forretningsfører.

Salg for 625 millioner i 2006?

Bystyret vedtok salget av Sannerterrassen med 30 mot 29 stemmer 21. juni. I et Brennpunkt-program på NRK1 i september erklærte bystyremedlem Daniel Siraj (KrF) høytidelig: - Vi skal ikke gjøre det en gang til.

Beboere på Torshov har dannet en aksjonskomite mot kommunalt boligsalg. Også byrådet har visst forstått at salg av kommunale boliger til

St. Olavs gate 23.

Foto Arne-Hvidsten

spekulanter ikke er noen vintersak i et valgår. I 2007 foreslår byrådet nemlig at boligsalget skal begrenses til 50 millioner.

RV vil stanse boligsalget NÅ. Det trengs mange *flere*, ikke færre kommunale boliger i Oslo.

Oslo bystyre må ta ansvar for det vedlikeholdet som kommunen har forsømt i mange tiår. Byråd Peter N. Myhres siste utspill om at byrådet vil tilby beboerne i Kvartal 6 å kjøpe til den prisen som Leif Botolf Hesle har bydd, er et forsøk på å dytte regninga for kommunale forsømmelser over på beboerne. Byrådet håper kanskje også å slippe unna den politiske belastningen ved et storsalg til Hesle?

«Vi skal ikke gjøre det en gang til.»

Daniel Siraj, (KrF)

To ganger Nokas-ranet uten at byrådet lea på øyelokka

Advokat Anders Brosveet, som forsvarer korrupsjonssiktede Frank Murud fra Undervisningsbygg, sier han ikke begriper hvordan det var mulig å svindle til seg så mye av pengene bystyret bevilga til bygging og oppussing av skoler: «Han har jo gått inn og forsynt seg med dobbelt så mye som Nokas-ranerne, uten at noen leer på et øyelokk,» sier forsvareren til Dagens Næringsliv.

Bystyret vedtok i 2001 – mot stemmene til Ap, SV og RV – at forvaltninga av alle skoleeiendommene i Oslo skulle overføres fra Skoleetaten til et kommunalt foretak. Byrådet oppretta deretter Undervisningsbygg Oslo KF. Kommunalt Foretak (KF) er en selskapsform som likner på et aksjeselskap. Et KF skal drives etter bedriftsøkonomiske prinsipper.

Allerede etter et halvt års drift vedtok byrådet å heve styrehonorarene kraftig «for å kunne beholde høyt kvalifiserte styremedlemmer». Daværende byråd Kjell Veivåg (V) begrunnet dette med at «foretaket i stor grad profiterer på et svært profesjonelt styre.» Styret var da ledet av tidligere byråd Olaf Stene (H), med tidligere byrådssekretær Signe Horn (Ap) som nestleder. Sistnevnte overtok seinere styreledervervet. I juni 2006 ble Signe Horn ansatt som kommunikasjonsdirektør i Fornyings- og administrasjonsdepartementet, men fortsatte som styreleder.

«Foretaket profiterer på et svært profesjonelt styre.»

Byråd Kjell Veivåg
(V) i 2002

Kommunerevisjonen sa fra i 2004

Kommunerevisjonen gjennomførte sin første gransking av Undervisningsbygg i 2004, etter at foretaket hadde vært i drift i to år. Konklusjonen var klar nok:

Kommunerevisjonen mener de svakhetene som er avdekket når det gjelder økonomisk styring og oppfølging medfører økt risiko for:

- at prosjektene blir dyrere/får større overskridelser enn nødvendig
- at foretaket bryter regelverket for anskaffelser
- økonomiske uregelmessigheter og misligheter*

Da hadde Frank Murud allerede vært eiendomssjef i Undervisningsbygg i nesten et år. Verken byrådet eller styret tok kommunerevisjonens rapport på alvor. De kontrollerte ikke om ledelsen i Undervisningsbygg i praksis gjennomførte det som er gjeldende lov, etiske normer og vedtatte regler i Oslo kommune.

Frank Murud sa opp stillinga si 30. september 2005 og hadde siste

*) Kommunerevisjonens rapport 16/2004:Økonomisk styring av investeringsprosjekter i Undervisningsbygg KF.

Faksimile fra Dagens Næringsliv 7. oktober 2006

arbeidsdag 31. desember. Da hadde han i det stille svindla til seg 89 millioner kroner. Muruds venn, sjefingeniør Fred Sandås, sluttet også i Undervisningsbygg. 1. februar begynte Murud i en ny lederstilling hos sin gamle arbeidsgiver NEAS, Norsk Eiendomsadministrasjon AS. Sandås fikk seg også ny jobb der. Samme dag offentliggjorde NEAS en ny avtale med Undervisningsbygg om drift og vedlikehold av svømmehaller, enkelte skoler og lekeplasser.

Håndverksekspressen AS

I mars 2006 avslørte Aftenposten at en prosjektleder i Undervisningsbygg hadde brutt reglene og plassert store oppdrag hos en venn i firmaet Håndverksekspressen AS. Prosjektlederen ble politianmeldt i mai. To av styremedlemmene i Undervisningsbygg trakk seg i etterkant av denne avsløringen. En av de byrådsoppnevnte erstatterne er Børre Rognlien, tidligere stortingsrepresentant for Høyre. Flertallet av de byrådsutpekte styremedlemmene fortsatte som før. På Undervisningsbyggs hjemmeside

«Et styre for profesjonell eiendomsutvikling»

Undervisningsbyggs hjemmeside
8. oktober 2006

omtales sittende styre per 8. oktober 2006 som «et styre for profesjonell eiendomsutvikling.» Styrehonorarene vil til sammen utgjøre vel en halv million i 2006.

I en ny rapport i august 2006 sier kommunerevisjonen:

Revisjonen mener de avdekkede forhold viser systematisk svikt i den interne kontrollen ved Undervisningsbygg på områdene lov og forskrift om offentlige anskaffelser, retningslinjer for gjennomføring av prosjekter i Undervisningsbygg, kostnads- og fakturakontroll og -godkjennelse. På bakgrunn av rapport 16/2004 og det som nå er avdekket mener Kommunerevisjonen at styret og ledelsen ved Undervisningsbygg har undervurdert nødvendigheten av å etablere kontrollsystemer som sikrer god prosjektøkonomi og at anskaffelser gjennomføres i henhold til lov og forskrift om offentlige anskaffelser.*

Byrådsleder Lae pressa Horntvedt til å gå

Da han sa opp, hadde eiendomssjef Frank Murud tatt 89 millioner kroner fra bygge- og vedlikeholdsbudsjettene og brukt pengene til aksje- og eiendomskjøp, ifølge det som er offentlig kjent fra etterforskninga. Han krevde blant annet 8 prosent returprovisjon fra flere leverandører. Verken direktøren, styret eller byrådet hadde lea på øyelokka. De som varsla direktøren og styreleder Signe Horn, ble ikke tatt på alvor.

27. september, samme dag som byrådet la fram forslaget til 2007-budsjett, måtte omsider både styreleder Signe Horn og byråd Grete Horntvedt trekke seg. Horntvedt gikk ikke frivillig. Overfor Dagsavisen bekreftet byrådsleder Erling Lae at han ba henne gå: «Dette er den vanskeligste beslutningen man kan ta. Grete Horntvedt og jeg har vært nære kolleger siden før Willoch-regjeringens tid,» sa byrådslederen**.

11. oktober ble det kjent at kommunaldirektør Kjell Ove Sollie Johansen også slutter i stillingen sin. Han har i mange år vært byrådets stabsleder i byrådsavdeling for næring og byutvikling. Sollie Johansen er ikke politiker, men byråkrat, og satt i den nøkkelstillingen som var bindeleddet mellom byråd Horntvedt og ledelsen i Undervisningsbygg. Det ble presisert at Sollie Johansen ba om å få en annen direktørstilling ikke på grunn av den voksende korrupsjonssaken, men på grunn av stor arbeidsbyrde.

Sosial dumping

Oslo bygningsarbeiderforening har påvist at store deler av vedlikeholdsarbeidene på Fagerborg, Uranienborg og Bolteløkka skoler i 2006 er utført av et polsk firma registrert på Seychellene. De sparte mye penger ved å gi arbeiderne svart lønn på under halvparten av de 127 kroner timen som stod i kontraktene deres. RV mener at byrådet bør stilles til ansvar for denne grove utnyttinga.

Kanskje er det flere som har måttet gå før dette heftet er ferdig trykt?

Svart lønn på kommunale byggeplasser i 2006

*) Rapport 16/2006: Granskingsrapport Undervisningsbygg Oslo KF.

**) Dagsavisen 28. september 2006.

Det trengs tiltak mot korrupsjonen – ikke bare snakk

RV mener det er en selvfølge at hele styret i Undervisningsbygg må stilles til ansvar og gå. Det gjelder også Høyres Eilif Holthe som har lang kommunal fartstid som leder av den kostnadsdrivende byggekomiteen for Oslo Spektrum og som senere ledet bygginga av pengesluket Nye Bislett. At byrådsleder Erling Lae motsetter seg dette, er en bekreftelse på at han og hans byråd bør følge styret ut.

Men når det gjelder korrupsjonsbekjempelse vet vi av erfaring at det hjelper lite om noen byråder blir erstattet av andre byråder. Det blir sjelden stort mer enn en slags stollek.

RV mener – slik vi mente i 2001 – at selskapsforma KF (kommunalt foretak) er uegna for å ta vare på kommunal felleseiendom. Skolebygg skal ikke forvaltes etter bedriftsøkonomiske hensyn. KF-organiseringa har så visst ikke gitt ei mer effektiv eller samfunnsgagnlig forvaltning av skolebyggene i Oslo. Vi foreslår å opprette en kommunal etat som skal ta ansvar for nybygging og vedlikehold av skolebyggene.

Enda viktigere er det å få slutt på hemmeligholdet som er en del av selve KF-konseptet, men som også i økende grad preger ledelsen av Oslo kommunes øvrige virksomheter. Alle styremøtene i et KF er lukket. Å innføre åpenhet og innsynsrett for alle som er berørt av for eksempel et byggeprosjekt, er et av de viktigste enkelttiltakene viss en skal komme korrupsjon og andre former for svindel til livs.

RV foreslår å endre kommunale regler. Både kommunens egne ansatte, de ansatte hos leverandørfirmaene og de som skal bruke en ny bygning, må få full innsynsrett i byggeprosess, kostnader og bilag. Undervisningsbyggsakene med Frank Murud og Håndverksekspressen viser at dette nå er en helt nødvendig forutsetning for en demokratisk prosess. Ansvaret for å lede et byggeprosjekt forsvarlig skal selvsagt fortsatt ligge hos toppledelsen. Men når alle berørte får innsynsrett, blir det lettere å avdekke svindelforsøk.

Dessuten må Oslo kommune respektere arbeidsmiljølovens nye paragraf 2-4 som sier at:

«Arbeidstaker har rett til å varsle offentligheten om kritikkverdige forhold i virksomheten,» og at: «Gjengjeldelse mot arbeidstaker som varsler etter første ledd er forbudt.»

Selv om paragrafen ikke er trådt i kraft ennå, må det bli fortgang i å lage et system for å beskytte varslere mot represalier. Dette er enda vanskeligere enn å innføre innsynsrett, ganske enkelt fordi utfrysing og andre negative

Full innsynsrett i byggeprosess, kostnader og bilag

Kom med innspill om hvordan varslere kan beskyttes

reaksjoner mot dem som sier i fra er en så sentral del av ledelseskulturen i Oslo kommune. RVs bystyregruppe tar gjerne imot innspill på hvordan beskyttelse av varslere bør organiseres.

Viss innsynsretten blir utvida slik RV foreslår, og varslere får bedre beskyttelse, er vi sikre på at det blir så mange som sier i fra at det er håp om at også en og annen byråd «leer på øyelokka» før en ny korrupsjonssak når Nokas-dimensjoner.

På ballen!

Foto: MH

18 mottrekk til høyrepolitikk

Byens blå byråd har lagt fram et budsjettforslag som betyr at kommunens samlede utgifter skal være 1.200 millioner kroner lavere enn de var det første året Oslo var styrt av et byråd av Høyre og Fremskrittspartiet. De vil fortsette å privatisere og kutte ned på kommunal tjenesteyting. Her er en kort beskrivelse av det som kan gjøres i stedet.

1. Krev at alle skal betale inntektsskatt. Det betyr at de som tar ut skattefrie millioner fra aksjeselskapene sine, skal begynne å betale skatt. Om Oslos aksjeeiere i fjor hadde betalt beskjedne 28 prosent skatt, ville skatteinntektene økt med 7.840 millioner. Det meste ville ha havna i bykassa.

2. Kommunale kutt er uakseptabelt når statskassa flommer over. Krev at Stortinget tar hensyn til folks behov for kommunale tjenester i 2007 og avviser regjeringas forslag om at kommunenes frie inntekter være lavere i 2007 enn i 2006. Kommunene må få beholde en vesentlig større del av skatteinntektene enn de gjør nå.

3. Krev at staten opprettholder støtten til undervisning av minoritetsspråklige elever, istedetfor å kutte med 350 millioner slik regjeringa har foreslått. 70 millioner av kuttet rammer Oslo-skolene.

Innfriing av disse tre kravene må vedtas av Stortinget. Full innfriing vil knapt gi utslag på nivåmåleren i finansminister Kristin Halvorsens pengebinge. Inntil Stortinget gjør dette, mener RV at bystyret kan gjøre to enkle tiltak:

4. Innføre eiendomsskatt for store boliger og næringseiendom. Det betyr eiendomsskatt for de som har råd til det, eiendomsskatt med en sosial profil som ikke øker utgiftene for de som har boliger av vanlig størrelse. (Det som før ble kalt husbankstandard.)

5. Bystyret bør vedta å helt eller delvis stanse innbetaling av skatter og avgifter til staten og dessuten ta opp lån som trengs for gjenoppbygging av kommunal velferd.

RV foreslår et 2007-budsjettet som blant annet betyr:

6. Ingen kutt i kommunale tjenester. Bydelene skal i 2007 kunne drive eldresentre, hjemmetjenester, barnevern, barnehager, fritidstiltak for ungdom osv. i samsvar med en nøktern vurdering av befolkningas behov.

7. Kommersialiseringa av kommunen skal snus. Bestiller/utfører-modellen skal erstattes av enkel og ubyråkratisk organisering av tjenesteytinga, bygd på tillit til ansatte og respekt og samspill overfor brukerne. Kommunens

kommersielle foretak (Undervisningsbygg med flere) omgjøres til vanlige kommunale etater.

8. Skolene skal kunne drives uten nye kutt og slik at både elevenes rett til tilpassa undervisning og retten til morsmålsundervisning blir ivarettatt.

9. TT-tjenesten skal igjen samles i Samferdselsetaten. TT-brukere skal ikke lenger betale høyere pris enn andre kollektivreisende.

10. Barnehageutbygginga gjennomføres uten økning av foreldrebetalinga. Nedtrapping av foreldrebetalinga til null i løpet av tre år.

11. Offentlig tilskudd bare til private barnehager som har pensjonsordning og som går med på å opprette tariffavtaler, slik Trondheim kommune vedtok i 2004.

12. Gratis heldagsskole. Skolefritidsordning uten foreldrebetaling.

13. Som første steg mot gjeninnføring av en sosial boligpolitikk for alle (som i hovedsak er en statlig oppgave) utvides den kommunale bostøtteordninga til også å omfatte de som bor i privateide gårder.

14. Fjern gullpensjonen med bare 16 års opptjeningsstid for bystyrets heltidspolitikere. Gi dem samme vilkår som kommunalt ansatte.

15. Fjern de kommunale særskattene på funksjonshemming, høy alder og sykdom. Hjemmetjenester, personlig assistent og trygghetsalarm skal være gratis for alle.

16. Handlingsprogrammet for Oslo indre øst trappes opp igjen og gjøres til en varig ordning. Bystyret må kreve at staten dekker sin del.

17. For å bedre miljø og levekår gjennomføres et tilsvarende handlingsprogram for Groruddalen og Oslo ytre øst og sør.

18. Byrådet fratras myndighetene til å legge ned og slå sammen etater.

Dette er enkle tiltak. De vil ikke gjøre slutt verken på fattigdom eller arbeidsledighet. Men hverdagslivet vil bli litt lettere for de fleste. De pengene som trengs for å gjennomføre tiltakene finnes. Men det skjer ikke uten press nedenfra!

Nyttig å vite

Her har vi samla litt informasjon du kan trenge når du skal forsvare fritidsklubben, eldresenteret, skolen eller barnehagen eller si nei til fordyrende privatisering. Ytrings- og aksjonsmulighetene er mange:

- brev eller e-post til politikere i bydelsutvalg, bystyre eller byråd
- møte fram i bydelsutvalg, bystyre eller Stortinget for å si din mening til politikerne
- skrive avisinnlegg. NB! Husk at korte innlegg får flest lesere
- åpne debattmøter, gjerne med ansvarlige politikere
- demonstrasjonstog eller folkemøte i bydelen eller felles for hele byen
- symbolske aksjoner som for eksempel retter søkelyset mot de ansvarlige.
- felles aksjonsdag(er) hvis mange grupper og foreninger samarbeider

Du har rett til å være til stede der politikere fatter vedtak.

Både møtene i bydelsutvalg, bystyre og i komiteene er åpne. Kommunelovens § 31 slår fast at du har rett til å være der:

Møter i folkevalgte organer skal holdes for åpne dører hvis ikke annet følger av lovbestemt taushetsplikt eller vedtak etter denne paragraf.

Budsjettbehandlingen i Oslos bydeler

Timeplanen for budsjettbehandling er ulik fra bydel til bydel, men du kan finne det på hver bydels egen hjemmeside:

Start på nettsida <http://www.oslo.kommune.no/> – nede på sida, under overskrifta *OM OSLO KOMMUNE*, finner du et felt merket *Bydeler*. Der kan du klikke deg fram til bydelsutvalga (og underkomiteene deres).

Møter i bydelsutvalgene er åpne for publikum og starter med åpen halvtime, som er avsatt til innlegg fra bydelens beboere, næringsdrivende, organisasjoner m fl.

Timeplan for kommunebudsjettet

27. september la byrådet fram sitt budsjettforslag for Oslo 2007.

Timeplanen videre er slik:

Fra 23. oktober:

Fagforeninger, aksjonskomiteer, og andre organisasjoner legger fram sine synspunkter for bystyrekomiteene. Det kalles å møte som deputasjon.

Innen 22. november:

Bystyrekomiteene leverer sine innstillinger til finanskomiteen.

29. november:

Finanskomiteen har heldags budsjettmøte i Heftyevillaen nedenfor Frognersetra og vedtar en samlet innstilling til bystyret.

13. desember:

Bystyret vedtar det endelige budsjettet for 2007 med budsjetttrammer for hver bydel.

I løpet av desember:

De 15 bydelsutvalga har møter for å vedta bydelsbudsjettene.

Nyttige nettsider

Budsjettdokumentene for Oslo kommune kan du finne på nett her:

<http://www.oslo.kommune.no/publikasjoner/article39993-7812.html>

Informasjon om deputasjoner og budsjettbehandlninga finner du her:

<http://www.bystyret.oslo.kommune.no/finans/article52357-5140.html>

Møtedatoer, sakskart og referater fra komite- og bystyremøter blir lagt ut etter hvert her: <http://www.sak.oslo.kommune.no/stu/>

Timeplan for statsbudsjettet

6. oktober la regjeringa fram sitt forslag til statsbudsjett for 2007.

Timeplanen videre er slik:

Innen 20. november:

Stortingets finanskomite leverer sin innstilling til statsbudsjettet med forslag til fordeling mellom de ulike rammeområdene.

28. november:

Finansdebatten avholdes og Stortinget stemmer over finanskomiteens innstilling.

Fram til 11. desember:

De forskjellige fagkomiteene avgir sine budsjettinnstillinger, innenfor rammene fastsatt av Stortinget. Du finner de forskjellige fristene her:

http://www.stortinget.no/arbeidsprogrammer/budsjett-terminer_06.html

Fra 4.-15. desember:

Stortinget behandler budsjettinnstillingene fra komiteene.

Nyttige nettsider

Budsjettdokumentene for staten kan du finne på nett her:

<http://www.statsbudsjettet.dep.no/Statsbudsjettet-2007/Dokumenter/>

Stortingets program fra uke 49:

<http://www.stortinget.no/arbeidsprogrammer/langtidsprogram.html#8>

Si fra!

Du har rett til å legge fram ditt syn for politikerne før de fatter vedtak. I reglementet for bystyrekomiteene sies det slik:

Utsendinger fra foreninger, grupper og lignende som ønsker å fremføre synspunkter på en sak, skal henvende seg til komiteen. Alle partigrupper informeres om tid og sted for mottakelse av deputasjonen. Skriftlig materiale fra deputasjonene omdeles til partigruppene.

For å møte komiteene er det ingen fastsatt frist for vanlige saker, men for budsjettet var fristen 17. oktober bekjentgjort gjennom annonser i avisene. Om du ikke visste om den fristen, er det alltid en mulighet som «etteranmeldt». Det er en tilsvarende bestemmelse i pkt. 37 i reglement for bystyret. Den faste regelen der er at en skal si fra skriftlig senest mandag når saken skal behandles i bystyret på onsdag. Disse rettighetene gjelder alle bystyremøter og alle komitemøter. Det enkleste er at du ringer, skriver eller sender e-post til en av komitesekretærene.

Komitesekretærer

Komitesekretærene er ikke politikere. De er fast ansatte i sekretariatet for å

hjelpe til med tilrettelegging av arbeidet og informasjon utad om hva som er vedtatt.

Samferdsels- og miljøkomiteen: Komitesekretær Arne Berge, tlf. 23 46 16 29

Kultur- og utdanningskomiteen: Konsulent Anne Lise Haugen, tlf. 23 46 14 77.

Helse- og sosialkomiteen: Komitesekretær Hans Olav Toft, tlf. 23 46 18 62

Byutviklingskomiteen: Komitesekretær Kari Kiil, tlf. 23 46 19 84

Finanskomiteen: Komitesekretær Paul Aavik, tlf. 23 46 16 28

Alle har samme postadresse: Rådhuset, 0037 Oslo.

Generelt

E-postadressa for generelle henvendelser til bystyret er:
postmottak@bys.oslo.kommune.no

E-postadressene til bystyremedlemmer og ansatte i bystyrets sekretariat følger mønstret: *fornavn.etternavn@bys.oslo.kommune.no* – for eksempel:

- Bystyremedlem Liv Gulbrandsen: liv.gulbrandsen@bys.oslo.kommune.no

Du har rett til å ta kontakt med byrådets medlemmer, de hovedansvarlige for budsjettforslag og nedskjæringer:

Byrådsleder: **Erling Lae (H)**

Tlf: 23 46 19 30 / 913 21 564

E-post: byradsleder@radhuset.oslo.kommune.no

Byråd for miljø og samferdsel: **Peter N. Myhre (FrP)**, byrådets nestleder

Tlf: 23 46 19 34 / 905 84 228

E-post: petern.myhre@radhuset.oslo.kommune.no

Byråd for finans og utvikling: **André Støylen (H)**

Tlf: 23 46 16 70 / 950 69 536

E-post: andre.stoylen@radhuset.oslo.kommune.no

Byråd for byutvikling: **Merete Agerbak-Jensen (H)**

Tlf: 23 46 17 86 / 918 39 596

E-post: merete.agerbak-jensen@radhuset.oslo.kommune.no

Byråd for barn og utdanning: **Torger Ødegaard (H)**

Tlf: 23 46 16 64 / 958 07 151

E-post: torger.odegaard@radhuset.oslo.kommune.no

Byråd for velferd og sosiale tjenester: **Sylvi Listhaug (FrP)**

Tlf: 23 46 11 68 / 916 31 670

E-post: sylvi.listhaug@radhuset.oslo.kommune.no

Byråd for næring og kultur: **Anette Wiig Bryn (FrP)**

Tlf: 23 46 12 21 / 48 12 50 45

E-post: anette.wiig.bryn@radhuset.oslo.kommune.no

Oversikt over Oslo-politikernes e-postadresser og telefonnummer finner du på internett:

<http://home.online.no/~ivajoha/folkevalgt/oslopolitikere.html>

Du har rett til å arrangere møte eller demonstrasjon

Du må ikke ha politiets tillatelse for å demonstrere. Men du skal i god tid gi politiet melding, og det er mange praktiske ting som må være i orden. Du kan lese mer om det her:

<http://oslo.rv.no/>

Ta kontakt med RVs bystyregruppe i Oslo

For at bystyregruppa og bydelspolitikere våre skal gjøre en nyttig jobb, er vi avhengig av innspill og råd fra de som kjenner ulike sider av Oslo-folks virkelighet. Du er velkommen til å ta kontakt med oss.

E-post til **bystyregruppa**: oslo@rv.no

E-post til bystyrerepresentant **Erling Folkvord**: erfolk@online.no

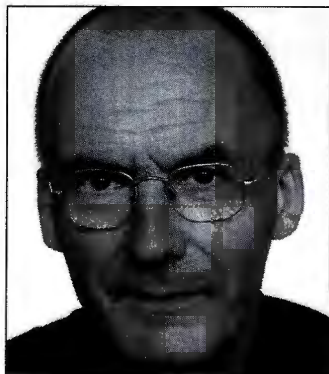
E-post til bystyrerepresentant **Liv Gulbrandsen**: liv@rv.no

Telefon: 23 46 19 21

Telefaks: 23 46 19 61

Vanlig post: RVs bystyregruppe, Rådhuset, 0037 Oslo

Hjemmeside: <http://oslo.rv.no/>

Bystyrerepresentant
Erling Folkvord:
erfolk@online.no
Telefon: 23 46 19 21

Bystyrerepresentant
Liv Gulbrandsen:
liv@rv.no
Telefon: 23 46 19 21

Disse var med

I tilfeldig rekkefølge, de som har bidratt med innhold, korrekturlesing, språkvask og ombrekk til dette heftet:

Ellen Røsjø, Audun Haaland, Erling Folkvord, Brage Aronsen, Maren Rismyhr, Gudmund Anders Dalsbø, Thomas Haaland, Liv Gulbrandsen og Marit Halse.

Klarer du 13 rette om hvordan de folkevalgte styrer byen din?

	1	X	2
1. En lønnstaker må arbeide i 30 år for å få full kommunal pensjon. Hvor lenge må en være heltidspolitiker i Oslo for å få det samme?	30 år	24 år	16 år
2. Hvilken andel av ansatte i bydelsbarnevernet sa i 2005 til Kommunerevisjonen at de mener Oslo kommune i stor grad unnlater å plassere barn i institusjon, på grunn av kostnadene?	28 prosent	7 prosent	19 prosent
3. Hvilket parti foreslo fra 1992 å innføre falske skattelister og skatletebbebidrag (godtgjørelse) for aksjeeiere som mottok utbytte?	H	FrP	Ap
4. Hvor mange av kommunens fast ansatte er uten rett til å tjene opp pensjonsrettigheter i Oslo Pensjonsforsikring AS (tidligere Oslo kommunale Pensjonskasse)?	ca. 250	Mer enn 1 500	Ingen
5. Er bykassas brutto driftsutgifter i byrådets forslag til 2007-budsjett økt eller redusert sammenligna med 2004, og hvor stor er endringen omregna til 2006-kroner?	Økt med 116 mill.	Ingen endring	Redusert med 1 212 mill.
6. Hvilken Oslo-politiker sa i Brennpunkt på NRK1 at «Vi skal ikke gjøre det en gang til» etter at hans JA-stemme førte til at bystyret med 30 mot 29 stemmer solgte Sannerterrassens 155 leiligheter til spekulanter?	Daniel Siraj (Krf.)	Fabian Stang (H)	Ola Elvestuen (V)
7. Hvilket av dagens regjeringspartier stemte i Stortinget 26. november 2004 i mot fritaksmetoden som gjør alt aksjeutbytte skattefritt bare aksjene eies av et AS?	SV	SV og Ap	Ingen
8. Hvem foreslår at Stortinget skal kutte 70 millioner i statens tilskudd til undervisning av minoritetsspråklige elever i Oslo i 2007?	FrPs stortingsgruppe	Regjeringa (A/SV/Sp)	H og FrP sammen
9. Hvor store kutt må Grünerløkkas bydelsutvalg gjøre i bydelens virksomhet viss bydelen skal holde seg innenfor rammene byrådet (H/FrP) foreslår for 2007?	Over 30 mill.	Ingen	13 mill.
10. En enslig, voksen sosialklient i Oslo får 4 760 til livsopphold per måned. Hvor stor økning per måned foreslår byrådet (H/FrP) for 2007:	150 kr	57 kr	75 kr
11. En husstand med 190 000 i inntekt, må nå betale 1 980 kr per år for kommunal trygghetsalarm. Hvilket parti var det eneste som stemte for slik særskatt på trygghetsalarm første gang forslaget kom opp i 2001?	V	SV	H
12. Hvilken reell endring i kommunenes frie inntekter foreslår regjeringa (A/SV/Sp) i 2007, sammenligna med kommunenes inntekter i 2006?	2,4 prosent økning	Samme som 2006	0,4 prosent nedgang
13. Hvor mange hjemmebesøk måtte en hjemmehjelper i bydel Østensjø utføre i løpet av ett kveldsskift i første uke i oktober?	5	11	21

Spm. 1: 2. Spm. 2: 1. Spm. 3: 2. Spm. 4: X. Spm. 5: 2 Spm. 6: 1. Spm. 7: 2. Spm. 8: X. Spm. 9: 1. Spm. 10: X. Spm. 11: X. Spm. 12: 2. Spm. 13: 2.

Her er 13 rette svar på spørsmålene (2007) www.pdfarkiv.no